

Návrh

Akčný plán na posilnenie Slovenskej republiky ako právneho štátu

Právny štát je jednou zo základných hodnôt, na ktorých je založená Európska únia. Rešpektovanie zásad právneho štátu je predpokladom na ochranu hodnôt úcty, ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti a rešpektovania ľudských práv, vrátane práv osôb patriacich k menšinám.

Vláda Slovenskej republiky sa vo svojom programovom vyhlásení zaviazala, že podporí také opatrenia, ktoré obnovia dôveru v právo a vytvoria predpoklady pre kvalitný a stabilný právny systém ako predpoklad pre skvalitnenie rozhodovacej činnosti súdov a ostatných orgánov verejnej moci, pre zabezpečenie účinnej ochrany základných práv a slobôd, zvýšenie vymožitelnosti práva, odstránenie prietáhov v konaniach a zabezpečenie dlhodobu udržateľného rozvoja a prosperity spoločnosti a štátu. Dôležitým zmenám bude predchádzať rovnocenný dialóg so zainteresovanými stranami, sociálnymi partnermi a odbornou i širokou verejnosťou, vrátane účasti zástupcov sociálnych partnerov na činnosti Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky.

V súlade s programovým vyhlásením vláda Slovenskej republiky zároveň uskutočňuje opatrenia v záujme posilnenia boja proti korupcii a závažnej ekonomickej kriminalite. Súčasne navrhne nové legislatívne opatrenia a zabezpečí technické nástroje, ktoré významne pomôžu pri odhaľovaní a objasňovaní tejto mimoriadne spoločensky nebezpečnej trestnej činnosti. Popri prijatých opatreniach sa zvýši ochrana oznamovateľov korupčného správania, a to aj prijatím ďalších legislatívnych opatrení. „Zvýšiť vymožitelnosť práva a systematicky likvidovať korupciu na všetkých stupňoch spoločnosti“, si vláda Slovenskej republiky dala ako jednu z kľúčových úloh svojho programového vyhlásenia.

Vláda Slovenskej republiky v súlade so svojim programovým vyhlásením predložila Národnej rade Slovenskej republiky viaceré legislatívne úpravy zamerané na zefektívnenie a stransparentnenie justície a zefektívnenie boja proti korupcii. Konkrétne ide o

- ústavný zákon č. 161/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (účinný od 1. septembra 2014),
- zákon č. 195/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušných a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (účinný od 1. septembra 2014),
- zákon č. 307/2014 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (účinný od 1. januára 2015),
- návrh **Civilného sporového poriadku, návrh Civilného mimosporového poriadku a návrh Správneho súdneho poriadku (s navrhovanou účinnosťou 1. júla 2016).**

Otázky súvisiace s fungovaním Slovenskej republiky ako právneho štátu sú záujmom nielen vlády Slovenskej republiky a orgánov verejnej správy, ale aj záujmom odbornej a občianskej spoločnosti v najširšom slova zmysle. S cieľom vecne a odborne prispieť ku konštruktívnemu riešeniu otázok fungovania Slovenskej republiky ako právneho štátu vytvorilo 14 podnikateľských asociácií, zamestnaneckých združení a obchodných komôr spoločnú iniciatívu za posilnenie fungovania Slovenska ako právneho štátu (Rule of Law). K uvedenej iniciatíve sa prihlásila aj vláda Slovenskej republiky.

Predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico predložil na rokovaní vlády Slovenskej republiky 14. januára 2015 iniciatívny materiál pod názvom „Návrh aktivít na posilnenie fungovania Slovenskej republiky ako právneho štátu“.

K tomuto materiálu prijala vláda Slovenskej republiky uznesenie č. 29, ktorým v bode B.2. uložila podpredsedovi vlády a ministrom vnútra v spolupráci s ministrom hospodárstva, generálnym prokurátorom a vedúcim Úradu vlády Slovenskej republiky vypracovať a predložiť predsedovi vlády Slovenskej republiky podklady k návrhu Akčného plánu v časti „Korupcia ako negatívny a škodlivý faktor“ s termínom plnenia úlohy do 28. februára 2015.

V bode B.3. uložila ministrom spravodlivosti v spolupráci s predstaviteľmi súdnej moci vypracovať a predložiť predsedovi vlády k návrhu Akčného plánu v časti „Transparentná a efektívna justícia ako pevný základ pre domácich a zahraničných investorov“ s termínom plnenia úlohy do 28. februára 2015.

V bode B.4. uložila vedúcemu Úradu vlády Slovenskej republiky v spolupráci s ministrom spravodlivosti vypracovať a predložiť predsedovi vlády Slovenskej republiky podklady k návrhu Akčného plánu v časti „Transparentnosť a predvídateľnosť legislatívneho procesu“ s termínom plnenia úlohy do 28. februára 2015.

Predseda vlády Slovenskej republiky podľa časti B.1. tohto uznesenia vlády Slovenskej republiky predloží návrh Akčného plánu na posilnenie Slovenskej republiky ako právneho štátu po prerokovaní v Rade solidarity a rozvoja Slovenskej republiky na rokovaní vlády Slovenskej republiky.

Signatári iniciatívy odovzdali 16. februára 2015 predsedovi vlády Slovenskej republiky pozičný dokument obsahujúci návrhy opatrení zameraných na tri oblasti, a to

- 1. Transparentnosť a predvídateľnosť legislatívneho procesu,**
- 2. Korupcia ako negatívny a škodlivý faktor pre „značku Slovensko“ ,**
- 3. Transparentná a efektívna justícia ako pevný základ pre domácich aj zahraničných investorov.**

V nadväznosti na tento pozičný dokument predseda vlády Slovenskej republiky predložil na rokovaní vlády Slovenskej republiky dňa 18. februára 2015 iniciatívny materiál pod názvom „Informácia o pozičnom dokumente iniciatívy za „vládu zákona“ - Rule of Law Initiative“. K tomuto materiálu prijala vláda Slovenskej republiky uznesenie č. 77, ktorým v bode B.1. uložila podpredsedovi vlády a ministrom vnútra, ministrom spravodlivosti a vedúcemu úradu vlády zohľadniť pri plnení uznesenia vlády Slovenskej republiky zo 14. januára 2015 č. 29 pozičný dokument iniciatívy za „vládu zákona“ – rule of Law Initiative s termínom plnenia úlohy do 28. februára 2015.

Rada solidarity a rozvoja Slovenskej republiky prerokovala návrh Akčného plánu na posilnenie Slovenskej republiky ako právneho štátu na svojom zasadnutí 8. júla 2015.

I. Transparentnosť, predvídateľnosť a participatívnosť legislatívneho procesu

Transparentný, predvídateľný a participatívny legislatívny proces je popri stabilnom, kvalitnom a predvídateľnom právnom poriadku jedným z predpokladov budovania materiálneho právneho štátu. Stabilita, kvalita a predvídateľnosť právneho systému, ktorej predpokladom je transparentný, predvídateľný a participatívny legislatívny proces založený na pravidelnom kontakte štátnych orgánov so zainteresovanou odbornou verejnosťou, zástupcami podnikateľskej obce a neziskového sektora, je jeden z faktorov, ktorý spolu s kvalitnou hĺbkovou analýzou navrhovaných zákonných a podzákonných predpisov významne ovplyvňuje život obyvateľov, ako aj podnikateľov a má vplyv na konkurencieschopnosť ekonomiky Slovenskej republiky. K zlepšeniu podnikateľského prostredia ako jedného z atribútov právneho štátu významne prispieje tiež možnosť zamestnávateľov a podnikateľov obracať sa s vlastnými návrhmi zákonov na jednotlivé ministerstvá, prípadne na poslancov a výbory Národnej rady Slovenskej republiky, pričom kópie týchto návrhov zasílať aj Sekretariátu Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky.

Transparentný a predvídateľný legislatívny proces môže prispieť k posilneniu uplatňovania jedného z princípov materiálneho právneho štátu, a to princípu právnej istoty chápaného v širšom zmysle ako požiadavka ochrany legitímnych očakávaní adresátov práva vo vzťahu k činnosti orgánov verejnej moci, a to nie len pri aplikácii práva, ale aj pri jeho tvorbe čím sa prispieje k posilneniu úcty k práv v spoločnosti.

Opatrenia zamerané na prehĺbenie transparentnosti, predvídateľnosti a participatívnosti legislatívneho procesu je potrebné plniť so zreteľom na už vládou schválené úlohy v oblasti otvoreného vládnutia.

Na splnenie uvedených cieľov je potrebné prijať a realizovať tieto opatrenia:

1. Implementovanie Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov

Vláda Slovenskej republiky schválila dňa 14. januára 2015 uznesením č. 24 návrh Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov.

Posudzovanie vybraných vplyvov je prierezová oblasť operačného programu Efektívna verejná správa, ktorý pripravuje Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a povinnosť zavedenia testu malých a stredných podnikov do legislatívneho procesu je obsiahnutá v operačnom programe Výskum a inovácie, pripravený Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky.

Zvýšenie kvality posudzovania vplyvov je tiež súčasťou špecifických odporúčaní Európskej Komisie pre Slovenskú republiku a odporúčaní Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj. Zároveň sa vláda Slovenskej republiky vo svojom programovom vyhlásení zaviazala, že stabilita podnikateľského prostredia bude založená najmä na jeho nízkej administratívnej zaťažnosti, komplexnej previazanosti na iné právne normy a že v snahe zabrániť zneužívaniu skrátených foriem legislatívnych konaní prijme prísnejšie legislatívne pravidlá tvorby právnych predpisov.

Hlavným cieľom Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov je zvýšenie kvality prijímaných legislatívnych materiálov a nelegislatívnych materiálov na základe princípu informovaného rozhodovania. K ďalším cieľom patrí zvýšenie transparentnosti tvorby verejných politík, zmiernenie rizika nepredvídaných dôsledkov a zlepšenie pripravenosti dotknutých subjektov na zmenu povinností.

Schválená Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov prináša oproti platnej Aktualizovanej jednotnej metodike na posudzovanie vybraných vplyvov viacero zmien, medzi ktoré patrí najmä:

- a) zavedenie povinných konzultácií s podnikateľským prostredím k vybraným materiálom, pričom je ponechaná vysoká miera flexibility pre predkladateľov materiálov v otázke formy konzultácie; za tým účelom sa budú v rámci konzultácií napr. vytvárať pracovné skupiny zložené zo zástupcov jednotlivých ministerstiev a zástupcov zastupiteľských organizácií zamestnávateľov a podnikateľov s cieľom posudzovania vplyvov predkladaných návrhov zákonov na podnikateľské prostredie,
- b) opätovné zavedenie predbežného pripomienkového konania aj pre niektoré legislatívne materiály,
- c) zavedenie nového procesu, ktorým je záverečné posúdenie vybraných vplyvov, ktoré sa uskutoční po zapracovaní pripomienok do materiálu v rámci medzirezortného pripomienkového konania,
- d) zriadenie Stálej pracovnej komisie Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky pre posudzovanie vybraných vplyvov posudzujúcej kvalitu procesu a obsah vypracovania doložky a analýz vplyvov,
- e) zmena obsahových požiadaviek na vypracovanie doložky vybraných vplyvov a príslušných analýz, čím sa zvýši ich kvalita a výpovedná hodnota,
- f) zavedenie tzv. testu malých a stredných podnikov, vychádzajúci z európskej iniciatívy Small Business Act.

Navrhovaný spôsob realizácie: vypracovať návrhy na novelizáciu:

1. Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky,
2. Štatútu Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky,
3. Smernice na prípravu a predkladanie materiálov na rokovanie vlády Slovenskej republiky,
4. Metodického pokynu na prípravu a predkladanie materiálov na rokovanie vlády Slovenskej republiky.

Zodpovedný za realizáciu: minister spravodlivosti Slovenskej republiky
vedúci Úradu vlády Slovenskej republiky

Termín: do 1. októbra 2015

2. Primerané uplatňovanie Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov aj v procese tvorby stanovísk Slovenskej republiky k návrhom právne záväzných aktov Európskej únie

Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov (schválená uznesením vlády Slovenskej republiky zo 14. januára 2015 č. 24) určuje postup ministerstiev, ostatných orgánov verejnej moci a združenia právnických osôb s účasťou Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, ktorého záujmom a poslaním je podpora a rozvoj malého a stredného podnikania v Slovenskej republike pri posudzovaní vplyvov materiálu, ktorý bude predložený do medzirezortného pripomienkového konania a na rokovanie vlády Slovenskej republiky. Ide o jeho vplyv na rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie a informatizáciu spoločnosti. Jednotná metodika sa vzťahuje na prípravu návrhov legislatívnych materiálov predkladaných v súlade s Legislatívnymi pravidlami vlády Slovenskej republiky a na prípravu návrhov nelegislatívnych materiálov, ktorých súčasťou je uznesenie vlády Slovenskej republiky, predkladaných v súlade so Smernicou na prípravu a predkladanie materiálov na rokovanie vlády Slovenskej republiky.

Znamená to, že posudzovanie vplyvov sa povinne týka aj návrhu vnútroštátneho právneho predpisu, ktorý zabezpečuje transpozíciu či implementáciu právne záväzného aktu Európskej únie (smernice, nariadenia alebo rozhodnutia). V tejto fáze, je však už právny akt

Európskej únie publikovaný v Úradnom vestníku Európskej únie a vyvoláva právne účinky. Členský štát Európskej únie (a teda ani Slovenská republika) nemá inú možnosť, ako zabezpečiť úplný súlad vnútroštátneho právneho poriadku s takouto reguláciou. Výsledok posúdenia vplyvov nemôže byť dôvodom na nezosúladenie národných právnych predpisov s európskou legislatívou.

Opatrenie smeruje k detailnému posúdeniu vplyvov konkrétneho návrhu právneho aktu Európskej únie na jednotlivé posudzované oblasti v Slovenskej republike. Cieľom opatrenia je, aby sa posúdenie vybraných vplyvov stalo bázou pre tvorbu stanovísk Slovenskej republiky k návrhom aktov Európskej únie.

Čl. 12 ods. 4 materiálu Systém tvorby stanovísk k návrhom aktov Európskej únie a stav koordinácie realizácie politik Európskej únie (uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 627 z 23. októbra 2013) ustanovuje, že riadne predbežné stanovisko obsahuje informáciu o obsahu a cieľoch návrhu, o druhu a časovom priebehu rozhodovacieho procesu v Európskej únii, o súlade s princípom subsidiarity a proporcionality a analytické hodnotenie vplyvu a dosahu návrhu na Slovenskú republiku z politického, ekonomického, legislatívneho, sociálneho a environmentálneho hľadiska. Materiál však neobsahuje „podrobnejší návod“ ako vplyvy a dosahy návrhu na Slovenskú republiku vyhodnotiť, a preto je možné vidieť v jednotlivých predbežných stanoviskách rôznu kvalitu spracovania tejto časti.

Navrhuje sa preto rozšírenie Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov, ktorá v prílohách obsahuje podrobný návod na vyhodnotenie možných vplyvov.

Navrhovaný spôsob realizácie: zmeniť a doplniť uznesenie vlády Slovenskej republiky zo 14. januára 2015 č. 24, ktorým sa schvaľuje materiál Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov v tom zmysle, že sa primerane rozšíri jeho uplatniteľnosť aj na proces tvorby stanovísk Slovenskej republiky k návrhom právne záväzných aktov Európskej únie.

Zodpovedný za realizáciu: minister hospodárstva Slovenskej republiky v spolupráci s podpredsedom vlády a ministrom zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

Termín: do 1. januára 2016

3. Uložiť povinnosť predkladateľom vypracovať vecný zámer pred prípravou novej právnej úpravy alebo pred rekonštrukciou existujúcej právnej úpravy

Povinnosť predkladateľov návrhov zákonov vypracovať vecný zámer, pred predložením návrhu nového zákona alebo pred rekonštrukciou existujúcej právnej úpravy, ktorý bude výsledkom širokého dialógu so všetkými zainteresovanými subjektmi na ktoré bude mať zamýšľaná právna úprava vplyv, napomôže k odbremeneniu predkladateľa návrhu zákona od nutnosti vysporiadať sa v medzirezortnom pripomienkovom konaní s pripomienkami, ktoré sa dotýkajú samotnej vecnej podstaty návrhu zákona.

V súčasnosti upravuje problematiku vecného zámeru čl. 11 ods. 1 Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky, podľa ktorého sú povinné vypracovať vecný zámer ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy v dvoch prípadoch, a to jednak pred prípravou návrhu zákona s výrazným hospodárskym a finančným dosahom alebo v prípade, ak o tom rozhodne vláda Slovenskej republiky.

V štádiu predloženia návrhu zákona do medzirezortného pripomienkového konania je často už takmer nemožné zmeniť filozofiu paragrafového znenia návrhu zákona vzhľadom k pokročilosti legislatívneho procesu, keďže práve vypracovanie návrhu zákona pred jeho

predložením na medzirezortné pripomienkové konanie tvorí jednu z najnáročnejších etáp tvorby návrhov právnych predpisov.

Predkladatelia sa spravidla vyhýbajú, najmä z časových dôvodov, vypracovaniu vecného zámeru a priamo predkladajú do medzirezortného pripomienkového konania paragrafové znenia návrhov zákonov.

Vypracovanie vecného zámeru bude mať za následok predĺženie trvania legislatívneho procesu, v konečnom dôsledku však môže výrazne napomôcť ku skvalitneniu vecnej stránky návrhov zákonov a prispieť k stransparentneniu legislatívneho procesu z pohľadu predpokladaných adresátov pripravovaného právneho predpisu.

Navrhovaný spôsob realizácie: vypracovať novelu Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky (čl. 11 ods. 1) tak, aby predkladateľ bol povinný v ustanovených prípadoch vypracovať legislatívny zámer návrhu zákona.

Zodpovedný za realizáciu: minister spravodlivosti Slovenskej republiky

Termín: do 1. októbra 2015

4. Zvýšenie transparentnosti procesu prípravy stanovísk Slovenskej republiky k právnym aktom a iným aktom Európskej únie

Proces prípravy a tvorby stanovísk Slovenskej republiky k právnym aktom a iným aktom Európskej únie upravuje materiál „Systém tvorby stanovísk k návrhom aktov Európskej únie a stav koordinácie realizácie politik Európskej únie“, schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 627 z 23. októbra 2013. Cieľom tohto materiálu bolo okrem iného vytvoriť podmienky pre intenzívnejšiu participáciu neštátneho sektora na tvorbe stanovísk. Konkrétne možnosti neštátneho sektora zúčastňovať sa na rozhodovacom procese sú uvedené v čl. 15 materiálu. Najdôležitejšie formy participácie spočívajú v možnosti vyjadrovať sa k návrhom predbežných stanovísk predložených do medzirezortného pripomienkového konania, ktoré je obligatórne. Zároveň majú zástupcovia neštátneho sektora možnosť zúčastňovať sa zasadnutí rezortných koordinačných skupín.

Predpokladom plného využitia možnosti participácie na rozhodovacom procese, týkajúcom sa legislatívneho procesu na úrovni Európskej únie, je informovanosť. Samotné Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky ako koordinátor realizácie politik Európskej únie, však v Správe o stave koordinácie tvorby stanovísk a realizácie politik Európskej únie (materiál vzala vláda Slovenskej republiky na vedomie na rokovaní 20. augusta 2014) priznáva pretrvávajúce „nedostatky pri zaradovaní predbežných stanovísk do medzirezortného pripomienkového konania. Umožnenie neštátnemu sektoru pripomienkovať návrhy predbežných stanovísk má byť jedným z cieľov pri tvorbe národných pozícií. Pripomienkovanie návrhov predbežných stanovísk prostredníctvom Portálu právnych predpisov nie je ideálny stav, zmenu by mal priniesť pripravovaný elektronický portál.“

Cieľom opatrenia je čo najskoršie zavedenie elektronického systému sledovania európskych záležitostí, kde by sa koncentrovali všetky informácie o jednotlivých návrhoch právnych aktov Európskej únie, spolu s pozičnými dokumentmi Slovenskej republiky. Systém by mal obdobne ako v prípade vnútroštátnej legislatívy Portál právnych predpisov, obsahovať informáciu o aktuálnom štádiu legislatívneho procesu ohľadne návrhu právneho aktu Európskej únie. Zároveň by poskytoval informácie o vývoji a smerovaní konkrétneho právneho aktu Európskej únie. Okrem pozičných dokumentov Slovenskej republiky by mal obsahovať aj

najzásadnejšie výhrady a pripomienky iných účastníkov schvaľovacieho procesu na úrovni Európskej únie, ktoré má gestor návrhu aktu Európskej únie k dispozícii.

Takéto opatrenie potom na jednej strane zvýši informovanosť zainteresovaných subjektov (a teda aj verejnosti) o aktuálnom legislatívnom procese v Európskej únii s možnosťou tento proces aktívne ovplyvniť a na druhej strane vytvorí predpoklady na skoršiu prípravu adresátov právneho aktu Európskej únie na prispôbenie sa novej regulácii.

Navrhovaný spôsob realizácie: zaviesť elektronický systém sledovania európskych záležitostí, ktorý by koncentroval informácie o nových návrhoch právnych aktov Európskej únie a pozičné a iné dokumenty Slovenskej republiky k nim, a ktorý by umožnil verejnosti sledovať legislatívny proces na úrovni Európskej únie a aktívne sa podieľať na tvorbe pozičných dokumentov Slovenskej republiky.

Zodpovedný za realizáciu: podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

Termín: do 1. januára 2016

5. Zabezpečenie včasnej transpozície smerníc Európskej únie umožňujúcej dostatočne dlhú legisvakanciu transpozičných opatrení – vnútroštátnych právnych predpisov

V legisvakanej dobe sa majú potenciálni adresáti právnych noriem s nimi oboznámiť, aby v deň nadobudnutia ich účinnosti boli pripravení ich rešpektovať. Bez dostatočne dlhej legisvakačnej doby, by adresáti právnej normy (ale na druhej strane ani dotknuté orgány verejnej moci) nemali možnosť pripraviť a adaptovať sa na zmenené normy správania sa. Preto je dôležité, aby jej dĺžka reflektovala rozsah zmien obsiahnutých v konkrétnom právnom predpise a náročnosť zabezpečenia podmienok na náležitú aplikáciu takéhoto predpisu.

Čl. 9 ods. 8 Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky ustanovuje, že „je potrebné pri navrhovaní účinnosti zákona rátať aj s legisvakanciou tak, aby sa so zákonom ešte pred nadobudnutím jeho účinnosti mohli oboznámiť všetci, ktorým je určený. Výnimočné ustanovenie účinnosti dňom vyhlásenia (§ 3 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 1/1993 Z. z.) treba obmedziť len na prípady, v ktorých je to skutočne nevyhnutné, čo treba odôvodniť.“

Množstvo smerníc, hlavne takých, ktoré regulujú novú oblasť právnych vzťahov alebo ktoré predstavujú zásadnú zmenu, či doplnenie predchádzajúcej smernice (čo do rozsahu, ale aj vecného zamerania) má stanovenú transpozičnú lehotu na 24 aj viac mesiacov. Vnútroštátne transpozičné opatrenia, ktorými sa harmonizuje slovenský právny poriadok s predmetnými smernicami Európskej únie, sa však predkladajú do legislatívneho procesu na poslednú chvíľu – len niekoľko týždňov až mesiacov pred uplynutím transpozičnej lehoty. Možnosť adresátov takéhoto vnútroštátneho právneho predpisu sa s ním oboznámiť a pripraviť sa na jeho aplikáciu, sa tak zbytočne skrakuje. Deje sa tak napriek tomu, že po schválení a publikácii smernice Európskej únie v Úradnom vestníku Európskej únie už členský štát, a teda aj Slovenská republika, nemá inú možnosť (až na výnimky, ktoré ustanoví samotná smernica) len v plnom rozsahu zabezpečiť zlučiteľnosť vnútroštátneho právneho poriadku s takýmto právnym aktom Európskej únie.

Opatrenie teda smeruje k tomu, aby gestori a spoligestori (ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy a iné orgány verejnej moci) zodpovední za prebratie konkrétnej

smernice Európskej únie, začali s prípravou vnútroštátneho transpozičného opatrenia čo najskôr.

Navrhovaný spôsob realizácie: v uznesení vlády Slovenskej republiky k materiálu „Návrh na určenie gestorských ústredných orgánov štátnej správy a niektorých orgánov verejnej moci, zodpovedných za prebratie a aplikáciu smerníc“ predkladaného na rokovanie vlády Slovenskej republiky podľa bodu C.1. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 1232 z 13. novembra 2002 v znení bodu C.1. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 477 z 19. septembra 2012 formulovať vo vzťahu k jednotlivým smerniciam povinnosť gestora (príp. v spolupráci so spolugestorom) zabezpečiť transpozíciu danej smernice v zásade do uplynutia troch štvrtín transpozičnej lehoty alebo predložiť na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrh vnútroštátneho transpozičného opatrenia do uplynutia jednej polovice transpozičnej lehoty.

Zodpovedný za realizáciu: vedúci Úradu vlády Slovenskej republiky

Termín: priebežne

6. Elektronizácia Zbierky zákonov Slovenskej republiky prostredníctvom projektu Slov-Lex

Elektronizáciou Zbierky zákonov Slovenskej republiky (eZbierka) sa zabezpečí nepretržitý on-line prístup k platným právnym predpisom ako prameňu platného práva. Elektronická Zbierka zákonov Slovenskej republiky bude oficiálnym a štátom autorizovaným elektronickým zdrojom platného práva v Slovenskej republike (elektronicky podpísané PDF verzie).

Zabezpečením štátom autorizovanej elektronickej verzie Zbierky zákonov Slovenskej republiky, ktorá bude nepretržite prístupná, možno očakávať zníženie nákladov podnikateľských subjektov, ktoré sú doteraz nútené zaobstarávať si papierovú verziu Zbierky zákonov Slovenskej republiky prípadne licencované produkty súkromných spoločností avšak poskytujúcich právne nezáväznú znenia právnych predpisov.

Elektronická verzia bude poskytovať prístup nielen k samotným právnym predpisom, ale aj k ich právne záväzným a štátom autorizovaným konsolidovaným zneniam, čím sa priblíži platná právna úprava jej adresátom a znížia sa náklady tak pre podnikateľské prostredie, ako aj pre obyvateľstvo.

Okrem uvedeného poskytne eZbierka

- a) možnosti rýchleho a efektívneho vyhľadávania,
- b) prehľadné zobrazenie požadovaného právneho predpisu alebo rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, prípadne iného právneho alebo organizačného aktu, aj so súvislosťami a jeho vývojom v čase,
- c) väzby na právne predpisy Európskej únie zo zdroja EUR-LEX,
- d) podporné funkcie ako diskusie, content management, RSS kanály a pod.

Taktiež sa predpokladá zjednodušenie foriem vykonávacích právnych predpisov zánikom „výnosov“ ako jedného z formálnych prameňov práva, ktorý je v zásade identický s „opatrením“ a preto nie je dôvod na jeho ďalšiu existenciu.

Zavedením elektronickej Zbierky zákonov Slovenskej republiky sa zároveň umožní uverejňovanie textov všetkých právnych predpisov, zatiaľ čo doteraz sa spravidla výnosy a opatrenia neuverejňovali v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, ale príslušné ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy uverejňovali v Zbierke zákonov Slovenskej republiky len oznámenia a o vydaní týchto foriem právnych predpisov. Táto prax viedla k nutnosti ich adresátov zaobstarať si na vlastné náklady výtlačky týchto právnych predpisov, keďže ich elektronicke verzie uverejnené na webových sídlach príslušných úradov neboli právne záväzné.

Doterajší postup bol výsledkom hospodárnosti zo strany štátu, keďže spravidla skupina adresátov výnosov a opatrení bola menšia a rozsah týchto právnych predpisov v niektorých prípadoch dosahoval niekoľko desiatok až stoviek strán, preto nebolo účelné uverejňovať ich znenia. Prechodom na elektronicke podoby Zbierky zákonov Slovenskej republiky odpadajú dôvody, ktoré viedli k neuverejňovaniu znení, po novom už len opatrení, v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

eZbierka bude predstavovať bezplatné prístupnenie záväzných právnych informácií uvedeným cieľovým skupinám v ktoromkoľvek čase bez ohľadu na geografickú príslušnosť alebo iné rozdiely, a to pomocou užívateľsky prívetivého portálu Slov-Lex, ktorý poskytne:

Navrhovaný spôsob realizácie: vypracovať

- a) návrh právneho predpisu, ktorým sa vytvorí legislatívny základ pre spustenie a prevádzkovanie elektronickej Zbierky zákonov Slovenskej republiky ako štátom autorizovaného a právne záväzného zdroja platného práva v Slovenskej republike,
- b) novelu zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 63/1993 Z. z. o štátnych symboloch Slovenskej republiky a ich používaní v znení zákona neskorších predpisov, ktorou sa do zoznamu objektov, ktoré môžu byť označené štátnym znakom, pridáva Zbierka zákonov Slovenskej republiky. Toto ustanovenie tak umožní Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky opatriť záhlavie prvej strany Zbierky zákonov Slovenskej republiky štátnym znakom. Napriek tomu, že štátny znak sa používa na označenie častok Zbierky zákonov Slovenskej republiky už dnes, takéto priamo ukotvenie v zákone o štátnych symboloch absentuje,
- c) novelu zákona č. 416/2004 Z. z. o Úradnom vestníku Európskej únie v znení zákona č. 606/2004 Z. z., zohľadňujúcu skutočnosť, že od 1. júla 2013 došlo k zmene formy vydávania Úradného vestníka Európskej únie. K uvedenému dátumu bola na základe nariadenia Rady (EÚ) č. 216/2013 zo 7. marca 2013 o elektronickej uverejňovaní Úradného vestníka Európskej únie zavedená výlučne existencia elektronickej podoby Úradného vestníka Európskej únie. Podľa uvedeného návrhu sa zruší povinnosť Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky zabezpečiť pre vybraných ústavných činiteľov, ústredné orgány štátnej správy a iné inštitúcie jedno vyhotovenie úradného vestníka.

Zodpovedný za realizáciu: minister spravodlivosti Slovenskej republiky
Termín: do 1. októbra 2015

7. Elektronizácia legislatívneho procesu – Slov-Lex - eLegislatíva

V roku 2009 bola spustená prevádzka Portálu právnych predpisov ako internetového portálu tvoriaceho súčasť Jednotného informačného systému na sledovanie legislatívneho procesu, ktorého správcou a prevádzkovateľom je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Uvedený informačný systém bol vytvorený v rámci projektu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky Legislatívny tok.

Poslaním Jednotného informačného systému na sledovanie legislatívneho procesu je zjednotiť legislatívny proces v Slovenskej republike a zabezpečiť jednoduchšiu orientáciu a vyhľadávanie v legislatívnych materiáloch. Cieľom projektu Legislatívny tok je vytvoriť elektronickú Zbierku zákonov Slovenskej republiky, čomu predchádza zjednotenie legislatívneho procesu v Slovenskej republike v podobe Jednotného informačného systému na sledovanie legislatívneho procesu.

Portál právnych predpisov slúži na sledovanie, archiváciu a vyhľadávanie materiálov legislatívnej a nelegislatívnej povahy počas legislatívneho procesu. Systém ponúka prehľadné vyhľadávanie dokumentov v rôznych fázach legislatívneho procesu podľa používateľom zvolených kritérií.

Na základe skúseností a poznatkov získaných z prevádzky Portálu právnych predpisov bola na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky zriadená pracovná skupina na prípravu projektu Slov-Lex a v jeho rámci eLegislatívy.

Popri poskytnutí rýchleho prístupu verejnosti k platnému právu v elektronickej verzii – eZbierka sa majú zároveň poskytnúť tvorcom práva efektívne nástroje k tvorbe a riadeniu vývojových etáp právnych predpisov. Tieto dve roviny sa navzájom prelínajú, preto je nevyhnutné riešiť ich spoločne ako jeden projekt.

Popri časti eZbierka, ktorej cieľovou skupinou sú adresáti právnych predpisov, tvorí druhú časť projektu Slov-Lex eLegislatíva, ktorej cieľovú skupinu tvoria subjekty zapojené do procesu tvorby legislatívy: vláda Slovenskej republiky, Legislatívna rada vlády Slovenskej republiky, Národná rada Slovenskej republiky, prezident Slovenskej republiky, ďalších cca 30 subjektov - autorov práva..., ale aj účastníci pripomienkových konaní, odborníci pôsobiaci v oblasti práva, živnostníci, podnikatelia a občania.

Časť eLegislatíva, má poskytovať:

- a) možnosti vyhľadávania a prehliadania právnych predpisov v procese ich tvorby,
- b) nástroje autorizovaným používateľom pre každú etapu vývoja cyklu predpisu od predprípravnej až po vyhlasovaciu, od vytvorenia návrhu právneho predpisu cez pripomienkovanie a pozmeňovacie návrhy, schvaľovanie až po vyhlásenie,
- c) plnohodnotný textový editor na vypracovanie novely ako aj úplného znenia rôznych druhov právnych predpisov v súlade s legislatívnymi pravidlami vlády,
- d) sledovanie vývojových etáp právnych predpisov, proaktívne informovanie,
- e) nástroje na publikáciu právnych predpisov.

Podrobnosti týkajúce sa legislatívneho procesu budú upravené v uznesení Národnej rady Slovenskej republiky a v uznesení vlády Slovenskej republiky.

Návrh riešenia portálu Slov-Lex je postavený výlučne na moderných technológiách, ktoré tvoria priemyselné štandardy vo svete. Informačný systém Slov-Lex tak dosiahne požadované vlastnosti ako modularita a škálovateľnosť riešenia, úspora prostriedkov využitím open-source produktov, otvorenosť integrácie na ďalšie systémy, štandardizácia formátov dát

a začlenenie do elektronizácie legislatívy na úrovni Európskej únie a množstvo ďalších dnes už samozrejmych vlastností kvalitného moderného systému.

Navrhovaný systém adresuje ciele vytyčené v rámci Stratégie informatizácie spoločnosti verejnej správy, ktoré sú premietnuté v cieľoch Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy:

- a) zvýšenie spokojnosti občanov, podnikateľov a ostatnej verejnosti s verejnou správou,
- b) elektronizácia procesov verejnej správy,
- c) zefektívnenie a zvýšenie výkonnosti verejnej správy,
- d) zvýšenie kompetentnosti verejnej správy.

Navrhovaný spôsob realizácie: vypracovať návrh zákona upravujúceho tvorbu právnych predpisov v elektronickej podobe (eLegislatíva), ktorým sa vytvorí legislatívny základ pre spustenie a prevádzkovanie elektronického legislatívneho procesu. Súčasne novelizovať zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

- a) v časti upravujúcej základné a všeobecné požiadavky na pozmeňujúce a doplňujúce návrhy,
- b) tak, že sa výslovne upraví, že na tvorbu návrhov ústavy, ústavných zákonov a zákonov sa vzťahuje aj osobitný zákon o tvorbe právnych predpisov v elektronickej podobe,
- c) tak, že sa ustanovia požiadavky na paragrafové znenie návrhov právnych predpisov, na ich jazyk, obsah a systematiku, a to v súlade s požiadavkami zákona o tvorbe právnych predpisov v elektronickej podobe.

Zodpovedný za realizáciu: minister spravodlivosti Slovenskej republiky

Termín: do 1. februára 2016

8. Odporúčenia pre Národnú radu Slovenskej republiky prijať niektoré opatrenia na skvalitnenie legislatívneho procesu

Legislatívnou činnosťou, ktorou dochádza k „otvoreniu“ prechodných ustanovení po tom, ako tieto nadobudli účinnosť dochádza z hľadiska konštantnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky k porušeniu ústavného princípu právnej istoty a v jej rámci k porušeniu požiadavky legitímneho očakávania ako jedného z predpokladov dôvery v právo ako imanentnej súčasť materiálneho právneho štátu.

Účelom tohto princípu je ochrana súkromných osôb pred nepredvídateľným mocenským zásahom do ich právnej situácie, na vyústenie ktorej do určitého výsledku sa spoliehali. Legitímne očakávanie je užšou kategóriou ako právna istota. Štát, aj keď nekoná retroaktívne alebo nezasiahne do nadobudnutých práv, môže vertikálnym mocenským zásahom, napríklad náhlou zmenou pravidiel, na ktoré sa súkromné osoby spoliehali a ktoré spravidla súvisia s ľudským právom, porušiť legitímne očakávanie ako princíp právneho štátu.

Uvedené vychádza z tzv. formálnych hodnôt práva, ktoré neurčujú obsah právnych predpisov, ale majú zabezpečiť samotnú existenciu, akceptáciu a aplikovateľnosť, medzi tieto hodnoty patrí aj predvídateľnosť právneho poriadku. Uvedená ústavná doktrína vychádza z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva.

Zmenou prechodných ustanovení po tom, ako nadobudli účinnosť, dochádza nielen k porušeniu právnej istoty adresátov právnych predpisov, ale takýto postup spôsobuje nepredvídateľnosť a v konečnom dôsledku aj netransparentnosť legislatívneho prostredia a legislatívneho procesu.

Schvaľovanie „prílepkov“ v druhom čítaní v Národnej rade Slovenskej republiky je trvalý jav, ktorý má za následok zneprehľadňovanie právneho poriadku Slovenskej republiky.

Zo zásady predvídateľnosti zákona, jeho zrozumiteľnosti a vnútornej bezrozpornosti ako zásady materiálneho právneho štátu vyplýva, že formálne zasahovanie do obsahu zákona iným bezprostredne vecne nesúvisiacim zákonom, s ktorým nie je obsahovo a vecne previazaný, má za následok zneprehľadňovanie právneho poriadku. Takýto postup je nielen neústavný, ale je v rozpore aj so zásadami legislatívneho procesu a jeho zmyslom.

Právo zákonodarnej iniciatívy poslancov a výborov Národnej rady Slovenskej republiky predkladať na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky návrhy zákonov nie je identické s ich právom predkladať a prijímať pozmeňujúce alebo doplňujúce návrhy k návrhom zákonov prerokúvaným Národnou radou Slovenskej republiky.

Právo podať pozmeňujúci alebo doplňujúci návrh je akcesorickým právom vo vzťahu k právu podať návrh zákona. Z tejto akcesority vyplýva, že pozmeňujúci alebo doplňujúci návrh čo do svojej obsahovej a vecnej stránky má byť viazaný a závislý od návrhu zákona, ktorého sa týka a ktorý sa navrhuje pozmeniť alebo doplniť, teda medzi návrhom zákona a pozmeňujúcim alebo doplňujúcim návrhom k nemu má byť bezprostredná obsahová súvislosť a preto pozmeňujúci návrh nemá ísť mimo obsahového a vecného rámca návrhu zákona.

Podávanie pozmeňujúcich alebo doplňujúcich návrhov k návrhom zákonov na rokovaní výborov Národnej rady Slovenskej republiky ako aj v druhom čítaní v pléne, ktorých rozsah a množstvo často neumožňuje poslancom Národnej rady Slovenskej republiky, ale ani odbornej a zainteresovanej verejnosti dostatočne podrobne sa oboznámiť s predloženými návrhmi, posúdiť ich vplyv na výslednú právnu úpravu, na právny poriadok ako aj vzájomné vzťahy viacerých pozmeňujúcich alebo doplňujúcich návrhov po ich zapracovaní do výslednej podoby návrhu zákona o ktorom sa má hlasovať ako o celku.

Zverejňovanie pozmeňujúcich alebo doplňujúcich návrhov v dostatočnom časovom predstihu spolu s podrobnou analýzou vplyvov týchto pozmeňujúcich alebo doplňujúcich návrhov by umožnilo verejnosti osloviť poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a vyjadriť postoj k týmto pozmeňujúcim alebo doplňujúcim návrhom a ich vplyvu na výslednú právnu úpravu z hľadiska jej účinkov na adresátov návrhu zákona.

Navrhovaný spôsob realizácie: odporučiť Národnej rade Slovenskej republiky prijať opatrenia, ktorými sa napríklad:

- a) obmedzí prijímanie návrhov zákonov ktorými sa menia alebo dopĺňajú prechodné ustanovenia po tom, ako tieto nadobudli účinnosť; tento zákaz sa implicitne bude vzťahovať aj na pozmeňujúce alebo doplňujúce návrhy, keďže tie sa po ich prípadnom schválení stávajú súčasťou návrhu zákona,
- b) obmedzí podávanie bezprostredne nesúvisiacich pozmeňujúcich alebo doplňujúcich návrhov k návrhom zákonov na rokovaní výborov Národnej rady Slovenskej republiky, ako aj na rokovaní Národnej rady Slovenskej republiky v druhom čítaní v pléne,

- c) zabezpečí zverejňovanie pozmeňujúcich alebo doplňujúcich návrhov predkladaných na rokovaní Národnej rady Slovenskej republiky v druhom čítaní spolu s dôkladnou analýzou vplyvov týchto návrhov.

Zodpovedný: minister spravodlivosti Slovenskej republiky, Národná rada Slovenskej republiky
Termín: do 1. októbra 2015

II. Korupcia ako negatívny a škodlivý faktor pre „značku Slovensko“

Strategický plán boja proti korupcii v Slovenskej republike a jeho aktuálne východiská

Strategický plán boja proti korupcii v Slovenskej republike, schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 517 z 10. augusta 2011, bol vypracovaný Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky v spolupráci s Úradom vlády Slovenskej republiky v súlade s vládnu politiku boja proti korupcii a v nadväznosti na potrebu eliminovať nepriaznivé hodnotenie úrovne korupcie medzinárodnými organizáciami, európskymi štruktúrami i samotnou občianskou spoločnosťou. Primárnym cieľom vypracovania stratégie bolo koordinované a koncepčné riešenie preventívnych opatrení na národnej úrovni za účelom zníženia úrovne korupcie a zvýšenia transparentnosti v celej spoločnosti.

V Strategickom pláne boja proti korupcii v Slovenskej republike boli identifikované najčastejšie formy a sféry výskytu korupcie, rozpracované na podmienky jednotlivých ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy, i ďalších subjektov s cieľom ustanovenia konkrétnych úloh s adresnou zodpovednosťou za ich plnenie.

V bode B.3. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 517/2011 bola členom vlády a predsedom ostatných ústredných orgánov štátnej správy uložená povinnosť predkladať gestorovi Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike, ktorým je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, informácie o plnení úloh vyplývajúcich zo Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike, každoročne do 30. novembra. V nadväznosti na uvedenú úlohu zodpovedné subjekty v požadovanom termíne zasielali správy o plnení úloh Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky.

Na základe uvedeného a v súlade s úlohou v bode B.5. predmetného uznesenia bol Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky v spolupráci s Úradom vlády Slovenskej republiky vypracovaný materiál „Správa o plnení úloh vyplývajúcich zo strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike“ s konkretizáciou a vyhodnotením úloh ustanovených Strategickým plánom boja proti korupcii v Slovenskej republike, so zadefinovaním rizikových oblastí výskytu korupčných prejavov, opatrení na ich elimináciu a konštatáciou o stave plnenia navrhnutých opatrení. Uvedená správa bola dňa 2. apríla 2014 na rokovaní vlády Slovenskej republiky vzatá na vedomie.

V súlade s hodnotením Slovenskej republiky vo Fáze 3 OECD hodnotení bola uznesením vlády Slovenskej republiky číslo 137 z 20. marca 2013 podpredsedovi vlády a ministrom vnútra Slovenskej republiky uložená úloha v bode C.5., v znení “zohľadniť v Strategickom pláne boja proti korupcii v Slovenskej republike problematiku boja proti

podplácaniu zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách ako jednu z jeho priorit“.

Za účelom zabezpečenia plnenia uvedenej úlohy a tým aj záväzkov Slovenskej republiky, plynúcich z členstva v OECD, bol vypracovaný materiál „Doplnenie úloh Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike o odporúčania prijaté Pracovnou skupinou OECD pre úplatkárstvo v medzinárodných obchodných transakciách v rámci Fázy 3 hodnotenia“ s návrhom konkrétnych úloh na doplnenie Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike, s akcentom na prevenciu a zvyšovanie povedomia o trestnej činnosti korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách v rámci verejnej správy aj súkromného podnikateľského sektora.

Súčasťou materiálu je aj návrh uznesenia vlády Slovenskej republiky, ktoré pre zodpovedné subjekty zavádza povinnosť predkladať informácie o plnení úloh doplnených o odporúčania prijaté Pracovnou skupinou OECD pre úplatkárstvo v medzinárodných obchodných transakciách v rámci Fázy 3 hodnotenia. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ako gestor Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike je v návrhu uznesenia zviazané z informácií o plnení úloh Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike zo strany zodpovedných subjektov vypracovať správu a predložiť ju na schválenie na rokovanie vlády Slovenskej republiky.

Nakoľko materiál dopĺňajúci úlohy Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike, obsahuje úlohy spolu s termínmi a adresnou zodpovednosťou pre široké spektrum subjektov verejnej správy i súkromnej sféry bol prerokovaný v rámci medzirezortnej pracovnej skupiny odborníkov zameranej na boj proti korupcii zriadenej pri medzirezortnom Expertnom koordinačnom orgáne pre boj so zločinnosťou. Následne bol predložený na schválenie na rokovanie vlády Slovenskej republiky. Predmetný materiál bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 661 zo 17. decembra 2014.

Doplnenie národnej protikorupčnej stratégie o úlohy, prioritne zamerané na prevenciu a zvyšovanie potenciálu vedomostí o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách, vyplynulo z potreby zabezpečenia medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky z členstva v OECD, ako aj zo strategického cieľa Slovenskej republiky eliminovať potenciál pre trestnú činnosť korupcie zahraničných verejných činiteľov v rámci verejného sektora i v súkromnej sfére.

Cieľom doplnenia úloh Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike, ako výsledku spoločenskej potreby je:

- posilnenie vnútroštátnej protikorupčnej politiky, s akcentom na prevenciu korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách,
- zavádzanie protikorupčných opatrení a zvyšovanie informovanosti o špecifikách korupcie zahraničných verejných činiteľov v zahranično-obchodných vzťahoch v rámci verejného sektora i súkromnej sféry,
- zabezpečovanie implementácie a uplatňovania protikorupčných odporúčaní OECD v rámci komerčných aktivít domácich i nadnárodných spoločností,

- podpora zdravého podnikateľského prostredia, konkurencieschopnosti a investičnej atraktivity Slovenskej republiky.

Navrhnuté úlohy, ktoré dopĺňajú Strategický plán boja proti korupcii v Slovenskej republike o odporúčania Pracovnej skupiny OECD pre úplatkárstvo v medzinárodných obchodných transakciách v rámci Fázy 3. hodnotení sú zamerané na:

- rozvoj preventívnej protikorupčnej politiky a znižovanie miery rizika korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách,
- prijímanie opatrení na zabezpečenie prevencie a zvyšovanie povedomia o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách v rámci verejného sektora a súkromného sektora,
- zabezpečovanie vzdelávania a prijímanie opatrení na zvyšovanie potenciálu vedomostí o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách,
- zabezpečovanie implementácie a praktického uplatňovania Smerníc OECD pre nadnárodné spoločnosti v aplikačnej praxi nadnárodnej i domácej podnikateľskej sféry.

Subjekty, ktorým boli v zmysle uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 661/2014 delegované úlohy, sú čiastočne zo štátnej správy, no najmä z podnikateľského sektora.

Okrem podpredsedu vlády a ministra vnútra sú na preventívnych aktivitách a zvyšovaní povedomia o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách zaangažovaní podpredseda vlády a minister financií, podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí, minister hospodárstva, minister spravodlivosti a predsedníčka Úradu pre verejné obstarávanie. Úlohy odporúčacieho charakteru boli delegované aj na generálneho prokurátora.

Z podnikateľského sektora predmetné uznesenie vlády Slovenskej republiky odporúča plnenie úloh zameraných na prevenciu a zvyšovanie potenciálu vedomostí o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách, ako aj na praktické uplatňovanie Smerníc OECD pre nadnárodné spoločnosti pre prezidenta Slovenskej komory audítorov, prezidenta Slovenskej komory certifikovaných účtovníkov, prezidenta Republikovej únie zamestnávateľov, predsedu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory, generálneho riaditeľa Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchod, generálneho riaditeľa Eximbanky Slovenskej republiky, generálneho riaditeľa Slovak Business Agency a generálneho riaditeľa Úradu pre dohľad nad výkonom auditu.

Slovenská republika pristúpila k Dohovoru OECD o boji s podplácaním zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách už v roku 1999, od uvedeného obdobia bol v súvislosti s jeho implementáciou uskutočnený celý rad legislatívnych a inštitucionálnych zmien, zameraných na prevenciu a postihovanie trestnej činnosti korupcie, vrátane korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách. Slovenská republika tak ukázala, že je schopná dodržiavať svetové najnáročnejšie protikorupčné normy a je pripravená byť rovnocenným partnerom ekonomicky najvyspelejších krajín sveta.

Doplnením Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike o úlohy, zacielené na prevenciu a zvyšovanie povedomia o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách, Slovenská republika pristúpila k riešeniu svojich vnútorných spoločenských potrieb, ako aj súvzťažností k medzinárodným záväzkom, plynúcim z členstva v OECD.

Spoločné úlohy vyplývajúce z návrhu Akčného plánu

Predkladaný materiál je sumarizáciou návrhov plánovaných úloh, opatrení a aktivít ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Združenia miest a obcí Slovenska, Úradu vlády Slovenskej republiky, zástupcov mimovládnych organizácií, ktoré boli zaslané členmi pracovnej skupiny MPSO na základe prijatých úloh vyplývajúcich z iniciatívy predsedu vlády Slovenskej republiky k aktivitám na posilnenie fungovania Slovenskej republiky ako právneho štátu, pozíčného dokumentu iniciatívy za „vládu zákona – Rule of Law Initiative“, činnosti samotnej pracovnej skupiny, zhrnutých do trvalých spoločných úloh zainteresovaných štátnych orgánov nasledovne:

- zabezpečovať koordináciu a plnenie úloh vyplývajúcich z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 517 zo dňa 10. augusta 2011, ktorým vláda Slovenskej republiky schválila Strategický plán boja proti korupcii v Slovenskej republike,
- v nadväznosti na zákon č. 307/2014 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov štatisticky vyhodnocovať činnosť organizačných zložiek, resp. poverených osôb v spoločnostiach so 100% majetkovou účasťou štátu,
- posilňovať kontroly dodržiavania princípov nestrannosti a zachovávania dôvernosti informácií a vylúčenia zaujatosti vo všetkých fázach posudzovania žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku alebo dotácie,
- zamedzovať vzniku konfliktu verejného záujmu s osobnými záujmami v oblasti používania dotácií,
- organizovať semináre a školenia zamerané na zvyšovanie právneho vedomia v oblasti prevencie korupcie a boja proti korupcii pre prijímateľov dotácií podľa zákona č. 524/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v znení neskorších predpisov,
- vykonať vnútornú analýzu, v ktorej budú identifikované konkrétne subjekty, organizačné útvary a procesy, u ktorých existuje určitý stupeň rizika korupcie pri kontakte s klientom, stránkou, pacientom, pri verejnom obstarávaní, prideľovaní dotácií z prostriedkov Európskej únie a zo štátneho rozpočtu a pri nakladaní so štátnym majetkom ako aj v rámci rozhodovacích činností,
- implementovať antikorupčné nástroje sprístupnením otvorených dokumentov a dát prostredníctvom webovej aplikácie pre štrukturálne fondy Európskej únie, s cieľom poskytnúť na portáli otvorených dát informácie širokej verejnosti o všetkých programoch využívajúcich štrukturálne fondy v rozsahu ITMS a informácie o konkrétnych projektoch,
- posilňovať kontrolné mechanizmy v zmluvných vzťahoch,

- dôsledne vyhodnocovať podozrenia a nahlásené podnety o možných korupčných konaniach na zriadených protikorupčných telefónnych linkách a protikorupčných mailových schránkach a spolupracovať v tejto oblasti s orgánmi činnými v trestnom konaní,
- prijímať rezortné etické kódexy štátnych zamestnancov a dôsledne aplikovať prijaté etické štandardy,
- zabezpečovať transparentnosť procesu vydávania rozhodnutí a prístup verejnosti k výsledkom tohto procesu, ako aj transparentnosť procesu a prístupu zainteresovaných strán k výsledkom z inšpekčných a kontrolných činností,
- v normotvornej činnosti ústredných orgánov štátnej správy, ako aj v aplikačnej činnosti orgánov verejnej správy v maximálnej možnej miere eliminovať subjektívne postupy úradníkov pri ukladaní sankcií v prípade porušení jednotlivých zákonov,
- zvyšovať informovanosť občanov o škodlivých následkoch korupcie, informovať verejnosť o prípadoch preukázanej korupcie a zároveň zabezpečovať účasť zamestnancov štátnej správy na vzdelávacích aktivitách zameraných na problematiku boja proti korupcii, resp. na zvyšovanie potenciálu vedomostí o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách,
- zdefinovať jasné kritériá pridelenia licencií, koncesí, povolení, štátnych dotácií, príspevkov zo štátneho rozpočtu a fondov spravovaných štátnymi organizáciami tak, aby rozhodnutie o samotnom pridelení bolo maximálne objektívne,
- zabezpečovať pravidelnú kontrolu dodržiavania postupov súvisiacich s prerozdeľovaním a čerpaním prostriedkov z fondov Európskej únie a ich súladu s príslušnými právnymi predpismi Európskej únie a Slovenskej republiky, overovanie procesov a postupov realizovaných projektov na základe zaslaných podnetov a kontrolu dodržiavania „Pravidiel vylúčenia konfliktu záujmov“ v súlade s príslušnými uzneseniami vlády a podľa § 45 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskych spoločenstiev v znení neskorších predpisov,
- vnútorným predpisom upraviť postup pri vybavovaní podnetov doručených prostredníctvom protikorupčnej telefónnej linky, protikorupčnej mailovej schránky a iných komunikačných kanálov,
- vykonávať predbežnú, priebežnú a následnú finančnú kontrolu hospodárenia s verejnými prostriedkami v oblasti verejného obstarávania podľa zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Rezortné úlohy vyplývajúce z návrhu Akčného plánu

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

Pre zvýšenie efektivity represívnych zložiek sa navrhujú opatrenia premietnuté do návrhu noviel trestnoprávných kódexov, ktoré majú napomôcť pri odhaľovaní a vyšetrovaní trestných činov korupcie a trestných činov súvisiacich s korupciou.

Na základe analýzy kvantitatívnej a kvalitatívnej úrovne odhaľovania korupcie v podmienkach Slovenskej republiky za roky 2004 až 2014 bolo zistené, že od roku 2006 je zaznamenaný trend zníženého záujmu oznamovateľov spolupracovať s políciou. Na druhej strane z výsledkov analýzy vyplýva, že došlo k nárastu objasnených korupčných trestných činov vlastnou činnosťou operatívnych pracovníkov.

Operatívno-pátracia činnosť si preto vyžaduje dostatočnú odbornú a kreatívnu činnosť policajtov pracujúcich na tomto úseku. Jej úspešnosť významne ovplyvňuje kvalita výberu osôb spolupracujúcich s Policajným zborom a schopnosť preniknúť do kriminálneho prostredia.

V prípade trestných činov korupcie možno hovoriť o tzv. racionálnej trestnej činnosti, pre ktorú sú charakteristické nielen kvalifikované spôsoby jej páchania a utajovania, ale predovšetkým ciele, ktoré jej páchaním páchatelia v skutočnosti sledujú. Z hľadiska efektívnosti odhaľovania trestných činov korupcie sú rozhodujúcimi kritériami včasnosť a kvalita informácie o páchanom trestnom čine. Toto dominantné postavenie informácií na úseku ich poznávania kladie vysoké nároky nielen na spôsob ich získavania, ale aj spôsob ich analytického spracovania a efektívneho využitia.

Korupčné aktivity sú špecifické svojou skrytou formou. Pokiaľ sa teda nepodarí zaznamenať priamo korupčnú ponuku a odovzdanie, resp. prijatie úplatku, následné odhaľovanie a vyšetrovanie zo strany polície je možné realizovať spravidla už len formou výsluchov. Akýkoľvek časový odstup znemožňuje dokumentovanie korupčného konania, pričom v prípade trestných činov korupcie platí priama úmera - čím neskôr sa o korupčnej trestnej činnosti polícia dozvie, tým je nižšia pravdepodobnosť jej úspešného dokumentovania.

1. Vlastnými podkladmi sa spolupodieľať na príprave návrhu novely zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon a zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok vo vzťahu k zvýšeniu účinnosti na úseku odhaľovania, objasňovania a vyšetrovania trestných činov korupcie a trestných činov súvisiacich s korupciou najmä pri verejnom obstarávaní a čerpaní finančných prostriedkov z eurofondov.

Zodpovedný: podpredseda vlády a minister vnútra Slovenskej republiky

Termín: priebežne

2. V medzirezortnej pracovnej skupine odborníkov zameranej na boj proti korupcii zriadiť podskupinu pre legislatívu z dôvodu prípravy legislatívnych návrhov zákonov upravujúcich zákonné podmienky a postup v oblasti postihu trestnoprávne relevantných konaní na úseku boja proti trestnej činnosti korupcie a podskupinu pre vypracovanie priezovového Národného protikorupčného projektu operačného programu Efektívna verejná správa, subsumujúci partikulárne zámery a cieľové aktivity jednotlivých subjektov pracovnej skupiny.

Zodpovedný: podpredseda vlády a minister vnútra Slovenskej republiky

Termín: do 15. augusta 2015

3. Nominovať za stáleho člena v medzirezortnej pracovnej skupine odborníkov zameranej na boj proti korupcii zástupcu podnikateľskej obce, neziskových organizácií a pracovníkov sekcie európskych programov ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Zodpovedný: podpredseda vlády a minister vnútra Slovenskej republiky

Termín: do 15. augusta 2015

4. Spracovať návrh na zriadenie spoločného analytického pracoviska Národnej protikorupčnej jednotky, Národnej jednotky finančnej polície, Finančnej spravodajskej jednotky a Finančnej správy Slovenskej republiky pre zefektívnenie represívneho boja proti korupcii, ako aj trestných činov súvisiacich s verejným obstarávaním.

Zodpovedný: podpredseda vlády a minister vnútra Slovenskej republiky

Termín: do 31. decembra 2015

5. Zvýšiť kapacity útvaru zaoberajúceho sa preukazovaním pôvodu majetku, prípadne jeho zaistením pre potreby trestného konania, ako aj konania podľa zákona o preukazovaní pôvodu majetku.

Zodpovedný: podpredseda vlády a minister vnútra Slovenskej republiky

Termín: do 31. decembra 2015

6. Navrhnuť rozšírenie dôkazného prostriedku „agenta“ pre kriminalitu súvisiacu s verejným obstarávaním, konkurzným a vyrovnacím konaním, finančnou kriminalitou a legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a navrhnuť spresnenie určenia následku pri dokazovaní kriminality spojenej s verejným obstarávaním a verejnou dražbou.

Zodpovedný: podpredseda vlády a minister vnútra Slovenskej republiky

Termín: do 15. septembra 2015

7. Navrhnuť rozšírenie pôsobnosti špecializovaného trestného súdu pre kriminalitu súvisiacu s verejným obstarávaním, konkurzným a vyrovnacím konaním, finančnou kriminalitou a legalizáciou príjmov z trestnej činnosti, využitia dočasného odloženia vznesenia obvinenia pre osoby, ktoré chcú spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní pri dokazovaní kriminality súvisiacej s verejným obstarávaním, konkurzným a vyrovnacím konaním, finančnou kriminalitou a legalizáciou príjmov z trestnej činnosti.

Zodpovedný: podpredseda vlády a minister vnútra Slovenskej republiky

Termín: do 15. septembra 2015

Úrad vlády Slovenskej republiky

1. Určiť minimálny percentuálny podiel použitia elektronickej aukcie pri zákazkách, pri ktorých sa v súlade so zákonom č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov môže použiť elektronickej aukcia v podmienkach Úradu vlády Slovenskej republiky a vypracovať a zverejniť na webovom sídle Úradu vlády Slovenskej republiky informáciu o počte dobrovoľne použitých e-aukcií a úspore finančných prostriedkov na Úrade vlády Slovenskej republiky.

Zodpovedný: vedúci Úradu vlády Slovenskej republiky

Termín: do 31. decembra príslušného kalendárneho roka

2. Pripraviť nový zákon o štátnej službe a predložiť na rokovanie vlády Slovenskej republiky.

Zodpovedný: vedúci Úradu vlády Slovenskej republiky

Termín: do 31. augusta 2015

3. Zriaďiť Radu Centrálného koordinačného orgánu v súlade so zákonom č. 292/2014 z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zodpovedný: vedúci Úradu vlády Slovenskej republiky

Termín: do 30. júna 2015

4. Zaviesť elektronickú výmenu údajov medzi prijímateľmi a poskytovateľmi nenávratného finančného príspevku prostredníctvom ITMS2014+.

Zodpovedný: vedúci Úradu vlády Slovenskej republiky

Termín: do 31. decembra 2016

5. Umožniť po technickej stránke sústredenie Výziev na predkladanie žiadostí o NFP na jednom portáli.

Zodpovedný: vedúci Úradu vlády Slovenskej republiky

Termín: do 31. decembra 2015

6. Zaviesť povinnosť pre riadiace orgány zverejňovať informácie o subjektoch, ktorým bol poskytnutý NFP.

Zodpovedný: vedúci Úradu vlády Slovenskej republiky

Termín: do 31. decembra 2015

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

1. Dôsledne realizovať splnenie Stratégie inteligentnej špecializácie najmä v časti zriadenia Technologické agentúry s cieľom odstránenia duplicity intervencií a pomoci tak, aby bola zabezpečená transparentnosť systému čerpania prostriedkov na vedu, výskum a inovácie

Zodpovedný: minister hospodárstva Slovenskej republiky

Termín: bezodkladne

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

1. Zabezpečiť transparentnosť systému čerpania prostriedkov na podporu poľnohospodárstva.

Zodpovedný: minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

Termín: do 31. decembra 2015

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

1. Prijat' opatrenia na zvýšenie transparentnosti vo verejnom obstarávaní, najmä pri veľkých infraštruktúrnych projektoch.

Zodpovedný: minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

Termín: do 31. októbra 2015

Ministerstvo školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky

1. Dôsledne realizovať splnenie Stratégie inteligentnej špecializácie najmä v časti zriadenia Výskumnej agentúry s cieľom odstránenia duplicity intervencií a pomoci tak, aby bola zabezpečená transparentnosť systému čerpania prostriedkov na vedu, výskum a inovácie.

Zodpovedný: minister školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

Termín: bezodkladne

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

1. Upraviť smernicu o verejnom obstarávaní tak, aby plne korešpondovala so súčasným stavom po zavedení elektronického kontraktačného systému - elektronické trhovisko.

Zodpovedný: minister zdravotníctva Slovenskej republiky

Termín: do 31. júla 2015

2. Novelizovať zákon č. 525/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Zodpovedný: minister zdravotníctva Slovenskej republiky

Termín: do 31. júla 2015

3. Vypracovať návrh novelizácie zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s cieľom zaviesť novú podmienku na výkon zdravotníckeho povolania - preukázanie absolvovania vzdelávacej aktivity v oblasti protikorupčného správania zdravotníckeho pracovníka.

Zodpovedný: minister zdravotníctva Slovenskej republiky

Termín: do 1. januára 2016

4. Vypracovať návrh novelizácie zákona č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, s cieľom zvýšenia transparentnosti vzťahov medzi farmaceutickým priemyslom a zdravotníckymi pracovníkmi.

Zodpovedný: minister zdravotníctva Slovenskej republiky

Termín: do 29. februára 2016

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

1. Predložiť návrh právnej úpravy trestnej zodpovednosti právnických osôb v spolupráci so sociálnymi partnermi.

Zodpovedný: minister spravodlivosti Slovenskej republiky

Termín: do 31. decembra 2015

2. Znížiť hranicu výšky majetku ustanovenú v zákone č. 101/2010 Z. z. o preukazovaní pôvodu majetku, ktorej dosiahnutie sa vyžaduje pre predloženie veci Úradu špeciálnej prokuratúry na ďalšie konanie.

Zodpovedný: minister spravodlivosti Slovenskej republiky

Termín: do 31. decembra 2015

3. Vypracovať novelizáciu zákona č. 101/2010 Z. z. o preukazovaní pôvodu majetku tak, aby sa zohľadňovala skutočná hodnota majetku, ktorú jednotlivec získal, nie cena, za ktorú osoba majetok nadobudla v prípadoch, kedy Finančná spravodajská jednotka považuje túto cenu za podhodnotenú.

Zodpovedný: minister spravodlivosti Slovenskej republiky

Termín: do 31. decembra 2015

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

1. Zabezpečiť transparentnosť systému čerpania prostriedkov v environmentálnej oblasti.

Zodpovedný: minister životného prostredia Slovenskej republiky

Termín: do 31. decembra 2015

Úrad pre verejné obstarávanie

1. Vypracovať návrh nového zákona o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zodpovedný : predsedníčka Úradu pre verejné obstarávanie

Termín: do 30. júna 2016

2. Uzatvoriť novú dohodu o spolupráci medzi ÚVO ako ústredným orgánom štátnej správy a Úradom vlády Slovenskej republiky, centrálnym koordinačným orgánom.

Zodpovedný : predsedníčka Úradu pre verejné obstarávanie

Termín: do 31. decembra 2015

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky

1. Zriadiť referát zvláštnych úloh, ktorý sa bude zaoberať problematikou boja proti korupcii.

Zodpovedný: predseda Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky

Termín: do 15. augusta 2015

2. Vo Vestníku Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky a na webovom sídle v dostatočnom časovom predstihu (minimálne 3 mesiace) zverejniť termín odborných skúšok patentových zástupcov tak, aby sa ich ústnej časti v prípade záujmu mohla zúčastniť aj verejnosť.

Zodpovedný: predseda Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky

Termín: 15. septembra 2015

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

1. Novelizovať zákon o katastri nehnuteľností s cieľom skrátenia lehoty na zápis verejných a iných listín do katastra nehnuteľností záznamom na 30 dní podaný v elektronickej podobe a na 5 dní o výmaze záložného práva.

Zodpovedný: predsedníčka Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

Termín: do 31. decembra 2015

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky

1. Realizovať projekt „Elektronický správca databázy STN“ ako projektový zámer k operačnému programu Efektívna verejná správa - OP EVS vzťahujúci sa k téme „Zamedzenie korupcie a podpora transparentnosti“, s termínom plnenia v závislosti od schválenia a harmonogramu realizácie projektu.

Zodpovedný: predseda Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky

Termín: v závislosti od schválenia a harmonogramu realizácie projektu

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky

1. Podieľať sa zo strany prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR na príprave nových zákonov, ktoré napomôžu pri odhaľovaní korupčnej trestnej činnosti, a to zákona:

a/ o prokuratúre

b/ o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry.

Zodpovedný: Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky

Termín: priebežne

III. Transparentná a efektívna justícia ako pevný základ pre domácich a zahraničných investorov

Všeobecné východiská

Sudcovský stav, resp. súdnicstvo ako také nepožíva vo verejnosti dôveru v takom rozsahu, ktorý by bol zárukou všeobecnej akceptovateľnosti súdnej moci ako garanta nielen zákonnosti, ale aj spravodlivosti a sudcov ako odborných a morálnych autorít. Tento postoj okrem iného pramení z problematickej vymožitelnosti práva v Slovenskej republike. Vymožitelnosť práva je považovaná za jeden z hlavných predpokladov fungujúceho hospodárstva a spoločnosti ako takej. V tejto súvislosti je však potrebné uviesť, že vymožitelnosť práva nie je len otázkou rozhodovacej činnosti súdov, ale všetkých zložiek štátnej moci, ktoré participujú pri naplňaní práva na súdnu a inú právnu ochranu a rovnako je odrazom spoločenských vzťahov a vo všeobecnosti celkovej úcty k právu. Najhmatateľnejším problémom, ktorý pomenúva v podstate každá analýza týkajúca sa slovenského súdnicstva, sú prietahy v konaní, ktoré majú bezprostredný vplyv na vymáhateľnosť práva.

Koncepcný prístup k zvyšovaniu transparentnosti a efektívnosti súdnicstva je potrebné vnímať aj v širších súvislostiach, keďže opatrenia stabilizujúce a modernizujúce súdnicstvo predstavujú len časť opatrení, aj keď významovo najdôležitejšiu, pri zvyšovaní úrovne vymáhateľnosti práva. Z formálneho hľadiska je vymáhateľnosť práva determinovaná už od úrovne hmotnoprávných predpisov. Právne predpisy procesnej povahy vytvárajú mechanizmy pre uplatňovanie a vymáhanie „tvrdeného“ práva. V rámci realizácie zámerov vyplývajúcich z uznesení vlády Slovenskej republiky Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky:

1. pokračuje v rekodifikácii občianskeho práva hmotného,
2. pristúpilo k rekodifikácii civilného práva procesného,
3. pripravilo novú úpravu mimosúdneho riešenia sporov najmä občianskoprávnej a obchodnej povahy,
4. koncepcne mení procedúru núteného výkonu súdnych rozhodnutí, ako aj iných exekučných titulov, rovnako aj právnu úpravu výkonu niektorých právnických profesií.

Všetky tieto opatrenia v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky majú za cieľ zvýšiť vymáhateľnosť práva v Slovenskej republike a napomôcť tak zlepšeniu všetkých oblastí spoločenského života, podnikateľský sektor nevynímajúc.

Koncepcné zámery v oblasti súdnicstva sú sčasti ovplyvňované aj strategickými dokumentmi z iných odvetví správy vecí verejných. Z tohto pohľadu je potrebné realisticky vnímať vývoj verejných financií a možnosti slovenskej ekonomiky, ktoré nachádzajú vyjadrenie v rozpočtových prioritách vlády Slovenskej republiky. Rovnako je potrebné brať zreteľ na vývojové trendy modernizácie verejnej správy, a to najmä pre oblasť štátnej správy súdov, kde sa implementujú v podstate všetky princípy reformy ESO. Štátna správa súdov je vo svojej podstate stále štátnou správou, pre ktorú by mali platiť jednotné postupy a metódy efektívneho riadenia, majú však pri tom na zreteli špecifikum výkonu súdnej moci, ktorá je na všetkých stupňoch vykonávaná nezávisle od ostatných zložiek štátnej moci. Pre ďalší rozvoj používania informačných technológií na súdoch má veľký význam schválená právna úprava elektronickej podoby výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci (zákon o e-Governmente). Týchto vonkajších aspektov formujúcich modernizáciu súdnicstva je viac a dotýkajú sa v podstate všetkých aspektov činnosti súdov s výnimkou rozhodovacej právomoci.

Rekodifikácia civilného práva procesného

Rekodifikáciu civilného práva procesného tvoria návrhy zákonov Civilný sporový poriadok, Civilný mimosporový poriadok a Správny súdny poriadok. Návrhy predkladaných

zákonov, ktoré nahradia súčasný zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, boli vypracované na základe Legislatívneho zámeru rekodifikácie civilného práva procesného, ktorý vláda Slovenskej republiky schválila uznesením z 5. júna 2013 č. 283 a na základe Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky.

Rekodifikáciu civilného práva procesného možno zaradiť medzi najzásadnejšie projekty na zefektívnenie súdneho konania v histórii samostatnej Slovenskej republiky, ktorého cieľom je okrem iného nastaviť nové pravidlá civilného konania na súdoch, ktoré priebeh konania zohospodárnia a zároveň vytvoria rámec na efektívnu ochranu celého spektra práv vyplývajúcich z hmotného práva.

Cieľom predkladaných procesnoprávných kódexov je vytvoriť také procesnoprávne inštitúty, ktoré umožnia sa čo najviac priblížiť k ideálu rýchlej a spravodlivej ochrany práv a právom chránených záujmov procesných strán za predpokladu zodpovedného prístupu subjektov civilného procesu k súdnemu konaniu a vytvoriť tak priestor pre kvalitnejšie súdne rozhodnutia. S uvedeným cieľom nevyhnutne súvisí aj ďalší cieľ, a to zlepšenie vymožitelnosti práva judikovaného v civilnom súdnom konaní. Základným atribútom týchto troch kódexov je ich užšia špecializácia na rôzne druhy konaní s prehľadnou právnou úpravou, ktorá má ambíciu posilniť inštitút právnej istoty a spravodlivého súdneho konania.

Paragrafové znenia navrhovaných zákonov uvádzajú základné princípy, ktoré sa stávajú výkladovými pravidlami toho ktorého kódexu a v istom smere predstavujú návod pre zákonodarcu, v akom svetle by sa normy nových kódexov mali vykladať. Vyzdvihnúť treba už spomenutý princíp právnej istoty, ktorý možno označiť ako princíp legitímnych očakávaní, kedy môže každý legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít.

Najdôležitejším princípom mimosporového konania je princíp ochrany verejného záujmu. Pre dôsledné naplnenie cieľa vyjadreného týmto princípom bude potrebné uplatňovať aj iné metódy súdneho konania, ako je tomu v sporovom konaní, súd napríklad bude môcť konať z úradnej povinnosti, bude sa uplatňovať v širšej miere vyšetrovací princíp, princíp oficiality, princíp materiálnej pravdy.

Nosnou časťou rekodifikácie je práve Civilný sporový poriadok, ktorý za účelom zefektívnenia súdництва a odstránenia zbytočných prietahov v konaniach zavádza inštitút predbežného prejedania sporu, ktorý kladie osobitné nároky na procesnú diligenciu sporových strán ako aj na pripravenosť samotného sudcu a slúži tak na vyjasnenie predmetu sporu a vydiskutovanie si procesných možností vrátane možnosti ukončiť spor zmierlivým spôsobom. Pri správnej a uvážlivej aplikácii má inštitút predbežného prejedania sporu potenciál výrazne zrýchliť konanie a zabrániť tzv. prekvapivým súdnym rozhodnutiam. Za účelom zabezpečenia dôslednej koncentrácie procesu, ktorá je takisto spôsobilá prispieť k efektívnemu a rýchlemu konaniu sa kladú vyššie požiadavky na procesnú aktivitu sporových strán a s tým úzko spojenú procesnú zodpovednosť so sankčnými dôsledkami v prípadoch, kedy je procesná strana pasívna.

Tiež je potrebné reagovať na jedno z najväčších negatív doterajšej právnej úpravy civilného procesu, a to prietahy v konaní, v dôsledku čoho sa navrhujú výrazné zmeny v súvislosti s doručovaním. Navrhovaná koncepcia doručovania má potenciál výrazne zefektívniť a zrýchliť súdne konanie zavedením nových moderných prvkov elektronickej komunikácie s procesnými stranami, rozšírením okruhu doručujúcich subjektov, ale predovšetkým zavedením princípu prísnej zodpovednosti za správnosť údajov zapísaných vo verejných registroch. Tak ako v prípade právnických osôb a fyzických osôb podnikateľov sa zavádza fikcia doručenia aj v prípade fyzických osôb nepodnikateľov, teda bežných občanov, ktorí budú zodpovední za to, že im nemožno doručiť písomnosti na adrese ich registrovaného pobytu a nebudú sa tak môcť vyhýbať súdnemu konaniu tak, ako im to umožňuje doterajšia právna úprava.

Navrhovaná právna úprava reflektuje jeden zo základných princípov nového sporového konania, podľa ktorého nemožno aplikovať kontradiktórny koncentrovaný spor na všetky subjekty rovnako, čo je odôvodnené objektívnou hmotnoprávnou i procesnoprávnou nerovnosťou určitých subjektov práva, ktorú musí súd kompenzovať uplatnením osobitných procesných postupov odlišných od všeobecných procesných inštitútov sporového konania. Za subjekt hodný takejto procesnej ochrany sa ustanovuje spotrebiteľ v spotrebiteľských procesných vzťahoch, zamestnanec v pracovnoprávných sporoch a subjekt domáhajúci sa ochrany z porušenia zásady rovnakého zaobchádzania.

Za účelom preventívneho pôsobenia na subjekty konania sa navrhujú zaviesť nové typy pokút, ktoré majú ambíciu zabrániť priet'ahom v konaní. Ako príklad možno uviesť pokutu za podanie šikanózneho alebo zjavne bezdôvodnej námietky zaujatosti sudcu alebo pokutu advokátovi za podanie neprípustného alebo nedôvodného dovolania.

Civilný mimosporový poriadok zavádza naopak inštitúty, ktoré vykazujú určité odlišnosti v porovnaní so sporovým konaním, čím sa odstránia aplikačné nedostatky a nejasnosti súčasnej právnej úpravy. Za nosné kritéria pre zaradenie jednotlivých vecí medzi mimosporové sa považuje hmotnoprávne hľadisko a z toho vyplývajúce preventívno-ochranné pôsobenie štátu pri poskytovaní procesnej ochrany v týchto veciach. Verejný záujem ako ťažiskový pri prejednaní týchto vecí sa následne premieta do nastavenia procesných pravidiel priebehu konania – vyhľadávanie okolností rozhodujúcich pre vydanie meritórneho rozhodnutia. Nová právna úprava okrem iného posilňuje ingerenciu prokurátora, ktorý bude mať právo podať návrh na začatie konania ako aj vstúpiť do konania vo veciach, ktoré ustanoví zákon, čím reflektuje na skutočnosť, že konanie v mimosporových veciach si vyžaduje najmä záujem spoločnosti.

Nová procesná právna úprava správneho súdnictva sa v rámci realizácie zásady spravodlivého procesu sústreďuje predovšetkým na dosiahnutie rozhodnutia v primeranom čase, bez zbytočných priet'ahov, teda na zjednodušenie procesných pravidiel, v rámci ktorých bude mať sudca primeranú možnosť tvorivého výkladu práva.

Prijatie navrhovaných procesných kódexov je základným a nevyhnutným krokom pre zlepšenie vymožitelnosti práva v Slovenskej republike a pre efektívnejšie a rýchlejšie dosiahnutie rozhodnutia súdu. Navrhovaná právna úprava si za svoj cieľ dáva najmä zefektívnenie, zjednodušenie, zrýchlenie a zhospodárnenie civilného súdneho procesu, čím sa zabezpečí účinnejšia ochrana práv a oprávnených záujmov fyzických osôb a právnických osôb, ako aj ochrana celospoločenských záujmov, ochrana zákonnosti a verejného záujmu.

Ústavné a zákonné zmeny týkajúce sa súdnej moci

Výrazný posun pri zabezpečovaní transparentného fungovania súdnej moci predstavuje ústavný zákon č. 161/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov účinný od 1. septembra 2014. Táto ústavná zmena zúžila imunitu sudcov a odbúrala potrebu súhlasu Ústavného súdu Slovenskej republiky na trestné stíhanie sudcov, rozšírila pôsobnosť Súdnej rady Slovenskej republiky za účelom jej výraznejšej účasti na správe súdnictva (verejná kontrola súdnictva, zásady sudcovskej etiky).

Zaviedol sa nový predpoklad pre vznik funkcie sudcu. Týmto novým predpokladom je, že osoba „spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti, ktoré dávajú záruku, že funkciu sudcu bude vykonávať riadne“, a teda rozšíril pôvodný zámer predkladateľov o novú tému – preverovanie sudcovskej spôsobilosti.

Ústavodarný orgán súčasne ustanovil ústavný rámec posudzovania tohto predpokladu, a to tak, že u každého uchádzača o funkciu sudcu jeho splnenie posudzuje Súdna rada Slovenskej republiky na základe podkladov od na to určeného štátneho orgánu na úseku ochrany utajovaných skutočností (Národný bezpečnostný úrad), pričom výsledkom rozhodovacej činnosti Súdnej rady Slovenskej republiky je stanovisko, ktoré zohľadňuje prezident Slovenskej republiky pri výkone svojej právomoci vymenúvať sudcov. O strate „sudcovskej spôsobilosti“ môže za trvania funkcie sudcu (u nového sudcu) rozhodnúť len disciplinárny senát.

Z hľadiska hmotnoprávneho vymedzenia pojmu „sudcovská spôsobilosť“ v kontexte nového znenia čl. 145 ods. 2 je dôležitá zmena § 5 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá bola vykonaná zákonom č. 195/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

V nadväznosti na tradíciu preberania ústavného textu do textu zákona, sa aj v tomto prípade rozšíril § 5 ods. 1 o nové písmeno e), ktoré je v podstate prepísaným textom Ústavy Slovenskej republiky. Súčasne však bol § 5 doplnený o nový odsek 6, ktorý vymedzuje „sudcovskú spôsobilosť“ tak, že „*Predpokladmi sudcovskej spôsobilosti sú morálny štandard a integrita sudcu pre náležitý a zodpovedný výkon jeho funkcie.*“. Pričom v novom odseku 7 sa ustanovuje obsahové zameranie podkladov, ktoré k problematike sudcovskej spôsobilosti spracúva Národný bezpečnostný úrad a ktoré berie do úvahy Súdna rada Slovenskej republiky pri hodnotení uchádzača o funkciu sudcu. Ide o zisťovanie či uchádzač o funkciu sudcu nie je pod preukázateľným nátlakom v dôsledku finančnej situácie, nie je preukázateľne závislý od konzumácie alkoholických nápojov alebo od iných návykových látok, neprijíma neoprávnené platby, dary alebo iné výhody alebo nezneužíva postavenie a funkciu na získavanie neoprávnených požitkov, nedisponuje s majetkom, ktorého hodnota je neprimeraná priznaným príjmom a ktorého legálnosť pôvodu nie je schopný alebo ochotný preukázať, nemá obchodné, majetkové alebo finančné vzťahy s osobami z prostredia organizovaného zločinu, alebo nespráva sa korupčne. Dôležitým momentom právnej úpravy je, že zákon kladie Súdnej rade Slovenskej republiky povinnosť zhodnotiť uchádzača komplexne, pričom v prípade podkladov od Národného bezpečnostného úradu ide len o časť údajov, z ktorých má Súdna rada Slovenskej republiky pri posudzovaní sudcovskej spôsobilosti vychádzať. Právna úprava je dotváraná procesnými ustanoveniami, a to jednak z hľadiska rozhodovania Súdnej rady Slovenskej republiky, tak aj z hľadiska postupu Národného bezpečnostného úradu pri zisťovaní a overovaní informácií o uchádzačoch na funkciu sudcu.

Významným krokom, ktorý posilňuje transparentný priebeh súdneho konania je zaznamenávanie priebehu pojednávania, resp. hlavného pojednávania (ako aj verejného zasadnutia) a vyhotovovanie zvukového záznamu. Rovnaký prístup zvolila vláda Slovenskej republiky aj v prípade priebehu výberových konaní na sudcu, ktoré sa taktiež nahrávajú, pričom takto vyhotovené zvukové záznamy sú zverejňované.

Efektívne súdnictvo

Efektívnym súdnictvom je potrebné rozumieť súbor legislatívnych, organizačných a iných opatrení, ktorých cieľom je nastaviť efektívne fungovanie procesov vykonávaných súdmi, riadenia výkonu súdnictva a správy súdov pri rozumnom vynaložení zdrojov, a to tak, aby súdnictvo v primeranej lehote poskytovalo ochranu práv a právom chránených záujmov

fyzických osôb a právnických osôb. Efektívne súdnictvo hrá kľúčovú úlohu v dodržiavaní zákonov, čím v zásadnej miere prispieva k pozitívnemu vnímaniu spravodlivosti.

Na tento účel boli vykonané nevyhnutné legislatívne zmeny v sudcovských zákonoch, v procesných predpisoch, rovnako aj v predpisoch upravujúcich riadenie a správu súdov. Charakteristickým znakom týchto úprav je snaha o posilnenie zodpovedného výkonu súdnej moci.

Po prvýkrát v histórii získala súdna moc svoju vlastnú prioritnú os v rámci realizovaných operačných programov, a to v konkrétne v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa, čo vytvára predpoklady pre vykonanie dôležitých opatrení organizačného charakteru zameraných na vzdelávanie sudcov a administratívneho aparátu sudcov, vykonanie procesno-organizačných auditov na súdoch s cieľom zefektívniť činnosť súdov.

Na posilnenie transparentnosti a efektívnosti justície ako pevného základu pre domácich a zahraničných investorov sa navrhuje prijať a realizovať tieto opatrenia:

1. Vypracovanie Konceptie modernizácie a stabilizácie súdnictva

Odporúčanie sa týka vypracovania a schválenia strategického dokumentu, ktorého hlavným cieľom je definovať základné opatrenia krátkodobej, strednodobej a dlhodobej povahy, ku ktorým sa hlási vláda Slovenskej republiky v snahe o vytvorenie podmienok potrebných pre riadne fungovanie súdnictva v Slovenskej republike, ktoré je predpokladom pre napĺňanie práva každého na nezávislý a nestranný súd

Navrhovaný spôsob realizácie: schválenie Konceptie modernizácie a stabilizácie súdnictva vládou

Zodpovedný za realizáciu: minister spravodlivosti Slovenskej republiky

Termín: do 31. júla 2015

2. Dôsledné uplatňovanie sudcovskej a zákonnej koncentrácie civilného konania

Odporúčanie sa dotýka civilného práva procesného. K uvedenému odporúčaniam treba poukázať na § 149 a 150 návrhu Civilného sporového poriadku, ktoré upravujú sudcovskú a zákonnú koncentráciu konania. Podľa týchto ustanovení sú strany povinné uplatniť prostriedky na svoju obranu, resp. na procesný útok včas (zákon upravuje aj to, kedy nie sú prostriedky procesnej obrany či útoku uplatnené včas). Sankciou za nevhodné uplatnenie týchto prostriedkov je, že súd na ne nemusí prihliadnuť. Po vyhlásení uznesenia o skončení dokazovania nie je možné tieto prostriedky uplatniť už vôbec.

Lehota na podanie odporu sa považuje za dostatočnú, keďže je rovnaká, ako lehota na podanie odvolania – v praxi desaťročia zaužívaná a bezproblémová. Predĺženie tejto lehoty by bolo kontraproduktívne i vzhľadom na zámer súdne konanie zrýchliť a nie predlžovať. Avšak v súlade s odporúčaním sa v Civilnom sporovom poriadku zdôraznila potreba „vecného odôvodnenia“ odporu, pričom ak odpor nie je vecne odôvodnený, súd takýto odpor odmietne.

Navrhovaný spôsob realizácie: schválenie rekodifikácie civilného práva procesného:

- a) Civilný sporový poriadok
 - b) Civilný mimosporový poriadok
 - c) Správny súdny poriadok
- Zodpovedný za realizáciu:** vláda Slovenskej republiky, Národná rada Slovenskej republiky
- Termín:** do 30. septembra 2015

3. Zrýchlenie súdneho konania

Zrýchlenie súdneho konania možno dosiahnuť zefektívnením fungovania súdneho systému. Efektívnym súdnictvom je potrebné rozumieť súbor legislatívnych, organizačných a iných opatrení, ktorých cieľom je nastaviť efektívne fungovanie procesov vykonávaných súdmi (procesné právo), riadenia výkonu súdnictva a správy súdov pri rozumnom vynaložení zdrojov (správa súdov), a to tak, aby súdnictvo v primeranej lehote poskytovalo ochranu práv a právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb. Efektívne súdnictvo hrá kľúčovú úlohu v dodržiavaní zákonov, čím v zásadnej miere prispieva k pozitívnemu vnímaniu spravodlivosti.

Navrhovaný spôsob realizácie:

- rekodifikácia civilného práva procesného
- budovanie analytických kapacít
- zlepšovanie materiálno-technického zabezpečenia súdov
- realizácia projektov vyplývajúcich z príslušných Operačných programov

Zodpovedný za realizáciu: minister spravodlivosti Slovenskej republiky

Termín: priebežne

4. Uplatňovaním inštitútu predbežného stanoviska s detailným vysvetlením o aké ustanovenia zákona sa sudca opiera v rámci konania

Svoje vyjadrenie už našlo vo vládou schválenom návrhu zákona Civilný sporový poriadok, do ktorého bolo zaradené tzv. predbežné prejednanie sporu, kde sudca menej formálnou formou so stranami spor „preberie“, vyjadrí sa k ich dôkaznej situácii a prezentuje svoj pohľad na spor. Stranám napríklad v tejto fáze ozrejní, aké dôkazné prostriedky chýbajú pre rozhodnutie vo veci, pokúsi sa o zmier a vysvetlí im priebeh prípadného sporu a pod.

Navrhovaný spôsob realizácie: schválenie rekodifikácie civilného práva procesného:

- a) Civilný sporový poriadok
- b) Civilný mimosporový poriadok
- c) Správny súdny poriadok

Zodpovedný za realizáciu: vláda Slovenskej republiky, Národná rada Slovenskej republiky

Termín: do 30. septembra 2015

5. Dôsledne dodržiavanie procesných predpisov zo strany súdu pri včasnom uvedení rozhodných, preukázateľných a sporných skutočností a riadne odôvodnenie súdu

Právna úprava odôvodnenia je v novom Civilnom sporovom poriadku precizovaná, odôvodnenie rozsudku musí podľa nej (§ 214) obsahovať, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd bude dbať, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Navrhovaný spôsob realizácie:	schválenie rekodifikácie civilného práva procesného: a) Civilný sporový poriadok b) Civilný mimosporový poriadok c) Správny súdny poriadok
Zodpovedný za realizáciu:	vláda Slovenskej republiky, Národná rada Slovenskej republiky
Termín:	do 30. septembra 2015

6. Zavedenie registra diskvalifikácií

Vo viacerých krajinách OECD už fungujú tzv. registre diskvalifikácií. V týchto registroch sa prejavuje verejnoprávny aspekt zodpovednostných vzťahov pri riadení obchodných korporácií a vedú sa v nich osoby, ktoré nemôžu byť účinne ustanovené ako členovia štatutárnych resp. dozorných orgánov obchodných spoločností a družstiev (spravidla po určitý čas). Vo všeobecnosti sa vychádza z názoru, že správa a riadenie obchodnej korporácie je správou cudzieho majetku. Ide o vzťah, v ktorom vystupujú subjekty - settlor, beneficiary a trustee. Trustee je nositeľom tzv. fiduciárnych povinností, a to najmä:

- duty of loyalty* – povinnosť lojality voči spoločnosti a spoločníkom a
- duty of care* – povinnosť konania s potrebnou starostlivosťou pri zariadovaní záležitostí zastupovaného.

K týmto základným fiduciárnym povinnostiam spravidla pristupuje korektív v podobe pravidla *business judgement rule*, čiže pravidla prezumovaného riadneho obchodného úsudku, ktoré čiastočne zmäkčuje vysokú úroveň zodpovednosti štatutárneho zástupcu obchodnej korporácie za škodu, ktorá sa spravidla posudzuje vždy až ex post, hoci pre posúdenie zodpovednosti by mali byť relevantné skôr ex ante kondicionality vzniku škody.

V právnej úprave kapitálových obchodných spoločností v Slovenskej republike, sú prvky fiduciárnych povinností inkorporované len parciálne, a to v ustanoveniach § 135a a § 194 Obchodného zákonníka. V tomto ohľade je však potrebné zdôrazniť, že správa cudzieho majetku je inštitútom nielen z úpravy niektorých typov obchodných spoločností, ale v skutočnosti je všeobecným konceptom súkromného práva, ktorý je štandardne inkorporovaný v základných kódexoch súkromného práva.

Prvým z rozhodnutí, ktoré má znamenať diskvalifikáciu, bude rozhodnutie súdu vydané v trestnom konaní ako zákaz výkonu činnosti. V tomto rozhodnutí budú priamo uvedené časové aspekty diskvalifikácie.

Druhým z rozhodnutí, ktoré má znamenať diskvalifikáciu, bude rozhodnutie súdu vydané v rámci konkurzného konania, ktoré vo svojich dôsledkoch skonštatuje, že určitá osoba porušila povinnosť podať včas návrh na vyhlásenie konkurzu, a preto je povinná zaplatiť nielen sankciu za porušenie tejto povinnosti, ale bude aj diskvalifikovaná z vykonávania funkcie člena štatutárneho orgánu v akejkoľvek obchodnej spoločnosti alebo družstve.

Rozhodnutie o vylúčení má znamenať, že určitá osoba prestáva byť členom štatutárneho orgánu, dozorného orgánu, vedúcim organizačnej zložky podniku, vedúcim podniku zahraničnej osoby alebo prokuristom vo všetkých obchodných spoločnostiach alebo družstvách.

Systém súhlasov správcu dane so zápisom určitej spoločnosti v obchodnom registri by mohol byť nahradený rozšírením inštitútu diskvalifikácie aj na ďalšie prípady (skutkové podstaty) v ktorých by sa napr. správca dane mohol na súde domáhať rozhodnutia o diskvalifikácii. Do úvahy prichádzajú najmä prípady zámerného odmietania spolupráce pri výkone daňovej kontroly, nepredloženie potrebných podkladov pre výkon daňovej kontroly včas a pod. Diskvalifikácia by mala člena štatutárneho orgánu postihovať aj v prípadoch, v ktorých sa vyhyba podaniu vyhlásenia o majetku pred súdom v prípade konkurzného konania či exekučného konania.

Navrhovaný spôsob realizácie: novelizácia Obchodného zákonníka
Zodpovedný za realizáciu: minister spravodlivosti Slovenskej republiky
Termín: do 31. augusta 2015

7. Vytvorenie registra úpadcov a stransparentnenie procesov speňažovania majetku

Na výťažnosť konkurzov by mal mať celkovo pozitívny vplyv aj projekt zavedenia registra úpadcov, ktorý by mal byť realizovaný v roku 2015 s tým, že projekt počíta s elektronizáciou celého konkurzného konania, čo bude mať významný pozitívny vplyv na náklady veriteľov, ktorí sú v súčasnosti odkázaní na zisťovanie informácií o konkurznom konaní fyzickým nahliadaním do správcovského resp. súdneho spisu.

Register úpadcov by mal obsahovať taktiež komponent elektronického súpisu majetku podliehajúceho konkurzu s transparentným „trhoviskom“ pre záujemcov o nadobudnutie takéhoto majetku. Celkové transparentné nastavenie súpisu majetku a procesu jeho speňaženia môže už aj krátkodobo priniesť značný prínos pre zvýšenie výťažnosti konkurzného konania. Register úpadcov by mal byť pripravený tak, aby bol realizovaný od 1. januára 2016.

Navrhovaný spôsob realizácie: novelizácia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a následné implementovanie technického riešenia.
Zodpovedný za realizáciu: minister spravodlivosti Slovenskej republiky
Termín: do 31. augusta 2015

8. Prepracovanie povinnosti podať návrh na konkurz aj v prípade úpadku z dôvodu platobnej neschopnosti, spolu so sprísnením zodpovednosti členov štatutárnych orgánov za opomenutie jej splnenia

Sekundárny, avšak veľmi významný vplyv na zlepšenie vymožitelnosti práva by mohlo mať sprísnenie povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu aj pre platobnú neschopnosť (insolvenciu) a zavedenie prísnejších pravidiel pre vynucovanie súčinnosti členov štatutárnych orgánov vo vzťahu k správcom a súdnym exekútorom.

Pôvodná konkurzná právna úprava (§ 11 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 31. decembra 2012) ukladala osobám podliehajúcim konkurzu podať návrh na vyhlásenie konkurzu nielen pre predĺženie, ale aj pre platobnú neschopnosť.

Nová právna úprava, účinná od roku 2013, zdôrazňuje povinnosť podať návrh na konkurz pre dlžníka (samého na seba) najmä v prípadoch predĺženia. Vychádza z prezumpcie, že v prípade platobnej neschopnosti by malo byť oprávnením a najmä záujmom veriteľov, aby iniciovali vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka, keďže plnenie ich pohľadávok je ohrozené.

Slovenská republika pritom dlhodobo čelí fenoménu platobnej neschopnosti, ktorá sa často prejavuje ako tzv. druhotná platobná neschopnosť, kedy podnikateľ očakáva omeškanú platbu od svojho odberateľa, čím sa o porovnateľný čas omeškáva s platbou voči svojmu dodávateľovi. Príčiny takéhoto stavu sú viaceré a snáď najzávažnejšou z nich je všeobecne nízka miera kapitalizácie malých a stredných podnikov vlastnými zdrojmi krytia majetku.

Na to, aby sa porušenie povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu zistilo efektívne a včas, je potrebné upraviť ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii a Exekučného poriadku, pokiaľ ide o povinnosť členov štatutárneho orgánu poskytovať súčinnosť súdu (resp. súdnemu exekútorovi, správcom).

Navrhovaný spôsob realizácie:	novelizácia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a súvisiacich predpisov
Zodpovedný za realizáciu:	minister spravodlivosti Slovenskej republiky
Termín:	do 31. augusta 2015

9. Úprava inštitútu plnenia nahradzujúceho vlastné zdroje na zamedzenie poškodzovania malých a stredných podnikateľov ako štandardných veriteľov nízko vlastnými zdrojmi kapitalizovaných spoločností

Povinnosť vytvárania základného imania (t.j. vlastných zdrojov krytia majetku) v kapitálových obchodných spoločnostiach, z hľadiska pôvodnej koncepcnej predstavy zákonodarca, slúžila ako určitý typ „vankúša“, ktorý mal kapitálovú obchodnú spoločnosť „udržať“ nad hranicou úpadku jednak z dôvodu predĺženia, ale aj platobnej neschopnosti. Veriteľom mala existencia vlastných zdrojov krytia majetku poskytovať „akúsi“ záruku dôveryhodnosti obchodnej spoločnosti vo vzťahu k plneniu jej záväzkov.

Každý spoločník má prirodzene záujem minimalizovať negatívne dôsledky nevyhnutného znášania podnikateľského rizika obchodnej spoločnosti na svoj majetok, a preto je pravidlom vytváranie kapitálových spoločností s veľmi nízkou mierou kapitalizácie

vlastnými zdrojmi krytia majetku (v minulosti sa základné imanie vytváralo dokonca viacmenej fiktívne len vyhlásením správcu vkladu). Ustanovenia, ktoré majú brániť vráteniu vkladov (§ 123 ods. 3 Obchodného zákonníka), či skrytým nepeňažným vkladom (§ 59a Obchodného zákonníka), napriek formálne ukotveným prísny následkom, nenašli zatiaľ v praktickej aplikácii a ani judikatúre všeobecných súdov výraznejšiu odozvu a nestali sa ani významnejšou prekážkou pre tzv. wrongful trading.

Spoločne s podporou vytvárania start-upov a ich potrebou vytvárania základného imania len v zanedbateľnej výške, sa na zamedzenie prenášania podnikateľského rizika na veriteľov navrhuje zavedenie ustanovení, ktoré budú upravovať pravidlá pre financovanie kapitálových obchodných spoločností, a to najmä v situácii, kedy hrozí úplné prenesenie podnikateľského rizika na veriteľov spoločnosti – kríza kapitálovej obchodnej spoločnosti.

Vlastné imanie ako veličina má kľúčový právny význam pre posudzovanie možnosti ďalšieho pôsobenia kapitálovej spoločnosti na trhu, keďže záporná hodnota vlastného imania navodzuje spravidla konkurznú situáciu – predĺženie. Ide o stav, kedy základné imanie spolu s fondmi (a niektorými záväzkami), nie je v stave kryť negatívne výsledky hospodárenia kapitálovej obchodnej spoločnosti. V takomto prípade je ďalšie fungovanie spoločnosti možné len vďaka cudzím zdrojom (t.j. najmä vďaka cudzím dodávateľom tovarov a služieb). V účtovníctve sú predstavované záväzkami, účtuje sa o nich ako o pasívach.

Definícia predĺženia v konkurznom zákone fungovanie obchodnej spoločnosti na cudzích zdrojoch krytia majetku do určitej miery umožňuje, keďže stanovuje, že „*Do sumy záväzkov sa nezapočítava suma záväzkov, ktoré sú spojené so záväzkom podriadenosti ani suma záväzkov, ktoré by sa v konkurze uspokojovali v poradí ako podriadené pohľadávky.*“. Tak isto ako podriadené pohľadávky sa v konkurze uspokojujú tiež zmluvná pokuta a pohľadávka, ktorá patrí alebo patrila veriteľovi, ktorý je alebo bol spriaznený s úpadcom; na prípadné zabezpečenie týchto pohľadávok zabezpečovacím právom sa v konkurze neprihliada.

Vo výsledku to znamená, že hranica kapitálovej primeranosti vlastných zdrojov v kapitálovej spoločnosti podliehajúcej režimu konkurzného zákona sa posúva na nízku hodnotu, keďže právna úprava umožňuje, aby obchodná spoločnosť v stave záporného vlastného imania naďalej fungovala, ak je financovaná takými cudzími zdrojmi, ktoré sa v pomeroch konkurzu budú uspokojovať v poradí ako podriadené pohľadávky (typicky pôjde o úvery/pôžičky spoločníkov spoločnosti).

Stav záporného vlastného imania je však indíciou toho, že spoločnosť sa nachádza v kríze. Len implicitne platí, že záväzky, ktoré by sa v konkurze uspokojovali v poradí ako podriadené pohľadávky by nemali byť spoločnosťou plnené, pokiaľ je spoločnosť v kríze. Právnu konštrukciu, ktorá slúži na presadzovanie tohto pravidla je inštitút odporovateľnosti právnych úkonov v skutkových podstatách zvýhodňujúcich resp. ukracujúcich právnych úkonov. Ide o konštrukciu reštitučnú. Reštitučná konštrukcia nie je s odstupom času vo vzťahu k dĺžke a nákladom sporu, v ktorom sa uplatňuje odporovacie právo počas konkurzu veľmi efektívna. Výsledkom je teda stav, kedy konkurzná podstata úpadcu (kapitálovej spoločnosti) spravidla trpí nedostatkom reálne speňažiteľných majetkových hodnôt a pozostáva skôr z nárokov z odporovateľných právnych úkonov.

V zahraničných právnych poriadkoch najmä nemeckej právnej kultúry sa problém spriazneného financovania obchodných korporácií cudzími zdrojmi v čase krízy rieši spravidla

ex ante, kedy právna úprava priamo zakazuje spriaznené cudzie zdroje vrátiť počas obdobia, kedy sa spoločnosť nachádza v kríze resp. v dôsledku takéhoto vrátenia by sa do krízy dostala.

Slovenský právny poriadok už v súčasnosti pracuje s fikciou transformácie niektorých cudzích zdrojov na vlastné zdroje krytia majetku spoločnosti. Koncepcia regulácie je však smerovaná len na špecifickú situáciu riešiacu pravidlá priority na uspokojenie pohľadávok niektorých veriteľov v konkurze. Ide o vo svojich dôsledkoch skôr o ex post uplatniteľnú reštitučnú konštrukciu. Porušenie pravidiel kapitálovej primeranosti zvýhodnením niektorých spriaznených veriteľov možno presadiť prostriedkami uplatňovania odporovacieho práva v konkurze, ako aj priznaním inej priority na uspokojenie spriaznených pohľadávok veriteľov z rozvrhu výťažku zo speňaženia majetku konkurznej podstaty.

Zavedenie pravidiel pre zamedzovanie „tunelovania“ nízko vlastnými zdrojmi kapitalizovaných spoločností spolu so zdôraznením povinnosti štatutárnych zástupcov podať návrh na konkurz pre úpadok aj z dôvodu platobnej neschopnosti by predstavoval významný posun k vyššej vymožitelnosti práva.

Navrhovaný spôsob realizácie: novelizácia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a Obchodného zákonníka

Zodpovedný za realizáciu: minister spravodlivosti Slovenskej republiky

Termín: do 31. augusta 2015

10. Zlepšiť ochranu menšinových spoločníkov najmä kodifikáciou akcionárskych dohôd v novom type obchodnej spoločnosti na akcie (tzv. jednoduchá akciová spoločnosť)

Významné prvky ochrany minoritných investorov by mala priniesť pripravovaná právna úprava „Jednoduchéj akciovej spoločnosti“, ktorá by mala byť podľa plánu legislatívnych úloh vlády predložená do medzirezortného pripomienkového konania v prvom polroku 2015. Táto právna úprava by mala jednak jednoduchším spôsobom upraviť inštitút „zákazu konkurencie“ a taktiež by mala priniesť pozitívnu legislatívnu úpravu a bezprostrednú vykonateľnosť akcionárskych dohôd typu „drag-along“, „tag-along“, či dohôd o predkupnom práve. Existencia a pozitívna právna úprava takýchto dohôd je veľmi dôležitá pre ochranu minoritných investorov, ktorí môžu mať právo resp. povinnosť vystúpenia zo spoločnosti za rovnakých podmienok ako väčšinový spoločník a nie sú odkázaní na vôľu väčšinového spoločníka.

Navrhovaný spôsob realizácie: novelizácia Obchodného zákonníka a súvisiacich predpisov

Zodpovedný za realizáciu: minister spravodlivosti Slovenskej republiky, podpredseda vlády a minister financií Slovenskej republiky

Termín: do 31. augusta 2015

11. Vypracovať analýzu súčasného stavu zverejňovania súdnych rozhodnutí a navrhnúť opatrenia na zlepšenie situácie

V súčasnej legislatíve existuje povinnosť zverejňovať súdne rozhodnutia, mnohé rozhodnutia však napriek zákonnej povinnosti zverejnené nie sú. Prax tiež ukázala, že nie je sledovaná informácia, aké percentuálne množstvo súdnych rozhodnutí je zverejnených a nie je nastavený systém kontroly plnenia tejto povinnosti. Ďalšou témou sú problémy so zverejňovaním používateľsky komfortným spôsobom.

Pozitívnu informáciou v tejto súvislosti je, že Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky deklaruje záujem modernizovať celý systém zverejňovania súdnych rozhodnutí vytvorením vhodnej technickej podpory súčasnému legislatívnemu rámcu. Pre zlepšenie situácie by bolo vhodné zmapovať súčasný stav a prijať opatrenia pre napĺňanie a kontrolu legislatívneho záväzku zo strany súdov.

Navrhovaný spôsob realizácie: vypracovanie analýzy súčasného stavu zverejňovania súdnych rozhodnutí a navrhnutí opatrenia na zlepšenie situácie

Zodpovedný za realizáciu: minister spravodlivosti Slovenskej republiky
Termín: do 31. októbra 2015

12. Pripraviť legislatívny návrh, ktorý umožní zverejňovať hodnotenie práce sudcov

Transparentné a dôveryhodné súdnictvo je jednou z nevyhnutných podmienok pre dobré podnikateľské a občianske prostredie. Otvorené a všeobecne prístupné informácie o tom, kto a akým spôsobom rozhoduje o právach a povinnostiach občanov, sú jedným z predpokladov takejto transparentnosti.

V roku 2011 boli do slovenského právneho poriadku vnesené zmeny, ktoré spustili hodnotenie práce sudcov a súdov. Popri pravidelnom ročnom výkazníctve práce sudcov a súdov bol určený termín uskutočnenia prvých hodnotení práce vybranej skupiny sudcov na 31. decembra 2013. V zákone však absentuje povinnosť zverejňovať ich.

Z týchto dôvodov je potrebné prijať také zmeny súčasného znenia legislatívy, ktoré by definovali povinnosť pravidelne informovať verejnosť o výsledkoch hodnotenia práce sudcov. Po ich zverejnení bude možné posúdiť, aká je ich výpovedná hodnota, nakoľko sú z hodnotení vylúčené prvky subjektivity, či je vhodné zapojiť externý prvok do hodnotenia a pod. Následne bude možné uvažovať o návrhu úprav hodnotiacich kritérií, vedúcich k vyššej transparentnosti a efektívnosti hodnotiaceho procesu.

Navrhovaný spôsob realizácie: schválenie rekodifikácie civilného práva procesného:
a) Civilný sporový poriadok
b) Civilný mimosporový poriadok
c) Správny súdny poriadok

Zodpovedný za realizáciu: minister spravodlivosti Slovenskej republiky
Termín: do 31. decembra 2015

13. Vypracovať zákon o justičnej štátnej službe

Podpora administratívneho aparátu súdov predstavuje najmä ekonomický problém, ktorý poukazuje na dlhodobú nie optimálnu situáciu v rezorte spravodlivosti, s čím súvisí aj nedostatočné finančné ohodnotenie administratívneho aparátu súdov. Okrem rozpočtových opatrení, ktoré by zabezpečili dofinancovanie rozpočtovej kapitoly v oblasti mzdových

výdavkov, je snahou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky predložiť do legislatívneho procesu spolu s návrhom nového zákona o štátnej službe aj samostatný zákon o justičnej štátnej službe.

Navrhovaný spôsob realizácie: vypracovanie zákona o justičnej štátnej službe
Zodpovedný za realizáciu: minister spravodlivosti Slovenskej republiky
Termín: do 31. augusta 2015

14. Vytvárať technické a materiálne podmienky pre riadnu činnosť súdov

Technická podpora činnosti súdov sa realizuje v rámci dlhodobých projektových zámerov Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v oblasti elektronizácie súdnictva. Elektronizácia a informatizácia súdnictva je dôležitým podporným nástrojom, ktorý má veľký potenciál pri riešení uvedených kľúčových problémov súdnictva.

Cieľom informatizácie súdnictva je predovšetkým vytvoriť podmienky pre efektívne, moderné, dostupné a rýchle súdne konanie poskytujúce účastníkovi súdneho konania komfortnosť elektronickej komunikácie, elektronicкую dostupnosť k adresným procesným úkonom súdu vrátane vonkajšej kontroly konania a rozhodovania súdov, t.j. súdnej moci podporujúcej transparentnosť a otvorenosť súdnictva.

V rámci informatizácie súdnictva je potrebné zamerať sa na viaceré oblasti. Predpokladom pre úspešnú realizáciu všetkých opatrení elektronizácie súdnictva a predovšetkým predpokladom pre efektívne využívanie výsledkov elektronizácie súdnictva je zabezpečenie priebežnej modernizácie výpočtovej techniky na súdoch tak, aby zodpovedala štandardom iných štátnych inštitúcií.

Zefektívnenie, zjednodušenie a zrýchlenie administratívnych procesov v súdnictve pri práci so súdnym spisom prinesie elektronizácia súdneho spisu. Hlavným cieľom elektronizácie súdneho spisu je rozšírenie funkcionality informačných systémov súdov pre vedenie a správu civilnej a trestnej agendy o také funkcionality, ktoré umožnia vedenie spisu počas celého jeho životného cyklu v elektronickej forme a zmenu zastaranej technologickej platformy a vytvorenie účinného nástroja pre komplexné zefektívnenie procesov v súdnictve.

Elektronické doručovanie je ďalším nástrojom na zefektívnenie, zjednodušenie a zrýchlenie administratívnych procesov v súdnictve. Elektronické doručovanie umožní zrýchlenie doručovania súdnych rozhodnutí a písomností účastníkom konania a zamedzenie možnosti vyhýbať sa preberaniu súdnych zásielok.

V nadväznosti na elektronizáciu súdneho spisu a elektronické doručovanie je potrebné, aby ministerstvo spravodlivosti zabezpečilo rozvoj elektronických služieb súdnictva – ďalší rozvoj funkcionalít elektronickeho súdneho spisu (napr. elektronický denník znalca, centrálna evidencia exekúcií, register úpadcov, register diskvalifikácií) a predovšetkým rozvoj služieb súdnictva vo vzťahu k verejnosti – zverejňovanie štatistických údajov, vzdialený prístup k súdnemu spisu cez internet, efektívnejšie zverejňovanie anonymizovaných súdnych rozhodnutí a zavedenie videokonferenčnej technológie pri súdnych pojednaniach.

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky zahájilo, s cieľom vytvorenia technických podmienok pre zvýšenie miery využívania ukladania alternatívnych trestov,

implementáciu projektu Elektronického systému monitoringu osôb (ESMO) – toto opatrenie prinesie zníženie nákladov na prevádzku zariadení na výkon väzby a na výkon trestu prostredníctvom vytvorenia technických podmienok pre ukladanie alternatívneho trestu domáceho väzenia, resp. iných trestov a opatrení, ktorých efektívny výkon je možný s pomocou elektronického systému monitoringu osôb. Aby bolo zabezpečené plné a efektívne využitie elektronického systému monitoringu osôb je potrebné, aby súčasne s implementáciou informačného systému, boli zabezpečené inštitucionálne a organizačné predpoklady vo vzťahu k probačnej a mediačnej službe.

Kľúčovou oblasťou informatizácie súdnictva vo vzťahu k podpore podnikateľského prostredia je ďalší rozvoj obchodného registra. Cieľom je rozvoj funkcionalít obchodného registra ako zdrojového registra pre register právnických osôb predovšetkým v oblasti prepojenia zbierky listín obchodného registra s Registrom účtovných závierok – ktoré umožní automatizované ukladanie dokumentov podaných podnikateľmi na Finančnú správu Slovenskej republiky do obchodného registra. Vo vzťahu k tejto oblasti je taktiež nevyhnutné, aby Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky zabezpečilo komplexnú integráciu obchodného registra na informačný systém Registra právnických osôb.

Navrhovaný spôsob realizácie: realizovanie projektov týkajúcich sa elektronizácie súdnictva
Zodpovedný za realizáciu: minister spravodlivosti Slovenskej republiky
Termín: priebežne

15. Posilňovať zodpovednosť sudcov

Záruky súdnej nezávislosti a opatrenia na podporu osobnej a inštitucionálnej schopnosti musia byť určené v kontexte mechanizmov na zabezpečenie kolektívnej a individuálnej zodpovednosti sudcov pred spoločnosťou, jej orgánmi a organizáciami, aj v rámci súdnictva. Nezávislosť justície je vyjadrením vôle spoločnosti udeliť istú mieru autonómie na konkrétne spoločenské účely, preto nezávislé súdnictvo, závislé na Ústave Slovenskej republiky, zákonoch a ratifikovaných medzinárodných zmluvách, je zodpovedné za svoje aktivity spoločnosti, v rámci ktorej svoju činnosť vyvíja. Svoje nenahraditeľné miesto v činnosti justície musí mať aj vyvodzovanie zodpovednosti v prípadoch morálneho a odborného zlyhania.

Bez jasných pravidiel zodpovednosti súdnictvo prakticky nie je schopné zabezpečiť dôveru verejnosti vykonávať účinnú spravodlivosť a chrániť celospoločenské záujmy, vrátane demokracie.

Nezávislosť však neznamenaá zníženu alebo žiadnu kontrolu. Mechanizmy kontroly justície nesmú zasahovať do jej nezávislého rozhodovania, ale zabezpečovať kontrolu výkonnosti, profesného a občianskeho správania sa sudcu. Výkonnosť sudcu preto musí byť hodnotená podľa transparentných a jasných kritérií. Nedostatok kontroly však spravidla vedie k poklesu profesionalizmu a výkonnosti.

Disciplinárna zodpovednosť sudcov musí byť vyvodzovaná v riadne fungujúcom disciplinárnom konaní. Preto musí byť záujmom vlády vytvoriť efektívne fungujúci systém vyvodzovania disciplinárnej zodpovednosti.

Navrhovaný spôsob realizácie: novelizácia zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplní niektorých zákonov

Zodpovedný za realizáciu:
Termín:

minister spravodlivosti Slovenskej republiky
do 31.decembra 2015